

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' תזריע • כג אד"ב - א ניסן
תשפ"ד • שנה כ"ד • גליון כח (אלף רכ"ו)

יום ראשון פר' שמיני כ"א אד"ב

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה ישראל מאיר נ"י בן הר"ר אלימלך ברוך שטמר מקרית אתא (בר' שלום מפעיה"ק).

יום שלישי פר' שמיני כ"ג אד"ב

בערב הגיע מרן שליט"א לבית האכסניה של הגאון הגדול פוסק הדור רבי משה שטרנבוך שליט"א, שם התקיימה בהשתתפותו מעמד לקראת חלוקת קמחא דפסחא שע"י ועד הרבנים לעניני צדקה בארה"ק, יחד עם פוסה"ד הגר"מ שטרנבוך שליט"א, כ"ק האדמו"ר מויזניץ שליט"א, והגאון רבי חיים פיינשטיין שליט"א ראש ישיבת עטרת שלמה.

ראשי ועד הרבנים הרב חיים יוסף גפנר והרב יהושע בקר הציגו את סכומי הכסף שעומדים לחלק לקרוב לעשרת אלפים משפחות לקראת יום טוב. האדמו"ר מויזניץ: בכל תפוצות ישראל היה נהוג שהרבי'ס והרבנים היו הולכים ומכתתים רגליהם לאסוף כסף עבור קמחא דפסחא.

מרן שליט"א: בשו"ע (סי' תכ"ט) כבר מופיע דין זה בריש הלכות פסח, הרמ"א פותח עם זה...

פוסק הדור שליט"א: שיהיה לכל העושים ברכה והצלחה בכל מעשיהם, סייעתא דשמיא, הצלחה וברכה, שכולם יראו ישועות.

מרן שליט"א: איתא במדרש (ראה מדרש שוחר טוב, מזמור כ) בזכות צדקה שעושים אלו עם אלו אני גואלן, אני מדבר בצדקה רב להושיע... זה בוודאי ימהר את הגאולה בקרוב.

האדמו"ר מויזניץ: מרן הדברי חיים היה מחלק הרבה קמחא דפסחא...

מרן שליט"א: הוא ביקש מאנשים וגם לוח בשביל שיוכל לחלק, וכנודע חילק סכומים עצומים, וגם שלח את בניו לאסוף מעות לצרכי צדקה.

האדמו"ר מויזניץ: סיפור אחד שמעתי מחותני זצ"ל, שמרן הדברי חיים היה אומר בחג השבועות פלפול, קרעפל פשעטל, ובאחד השנים אמר שהיום לא היה דרשה כיון שהוא צריך כסף לצורך גדול...

מרן שליט"א: הוא אמר שלא יתחיל את הפשעטיל כל זמן שאין לו את הכסף, ונכנסו כמה גבירים ואמרו שיתנו לו הסכום. ואחר כך אמר מרן הדברי חיים: היום אמרתי את הפלפול הכי טוב...

האדמו"ר מויזניץ: כשעלה הגאון הרב מטשעבין זצ"ל לארץ ישראל, ביקש כ"ק האדמו"ר הרה"ק מהוסיאטין זצ"ל מתל אביב, משלושים ושש גבירים, לתת כל אחד מאה לירות עבור דירת מגורים להרב מטשעבין, וכולם נענו לבקשה חוץ מגביר אחד, שהתחמק בטענה כי אין לו כל קשר להרב מטשעבין ומה לו ולענין הזה. ובליל חג הפסח בבוא אותו גביר הביתה לעריכת הסדר החל להשתולל כחסר דעה, נחרדו אנשי הבית על הדבר, ומהרו לבית הרבי מהוסיאטין לבקש ישועה, נענה הרבי מהוסיאטין, מה חשב הלה, שהרב מטשעבין לא יהא לו דירה והוא ימשיך לחיות חיי נחת. הבטיחו בני המשפחה כי תיכף ומיד אחר צאת החג יעבירו כל סכום אשר יושת עליהם, נענה הרבי מהוסיאטין אם כן שובו הביתה והכל יהא כמקדם, וכך הוה כי בעל הבית נרגע ושב לצלילות הדעת.

מרן שליט"א: יש ממנו הרבה דברים מופלאים, אויסטערלישע זאכן...

האדמו"ר מויזניץ: הרה"ק מהוסיאטין זצ"ל מתל אביב היה הסנדק שלי.

פוסק הדור שליט"א: הרב מטשעבין זצ"ל אמר לי פעם, שאביו היה מחסידי הוסיאטין.

בנו הגר"א אשר: דודי ר' אברהם רייסנער ז"ל נכנס בימי בחרותו אל הרבי מהוסיאטין, והורה לו להתחיל לעסוק בעניני שידוכים. הציעו לו את בת זקני רבי

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

באיזה מצב, וכמו ספר תורה שיחסר בו אות אחת היא תהיה פסולה, ככה בכלליות ישראל... צריכים לעזור רחמים שכולם יחזרו בריאים ושלמים.

מרן שליט"א: אין ספק בכך. כל נשמה מישראל היא עולם מלא.

חז"ל אמרו (בבא בתרא ח, ב) שבי קשה מכולם, ולכן פדיון שבויים מצוה רבה היא. וכאשר מדובר בלהיות בשבי אצל רשעים אכזריים כאלו רח"ל, על אחת כמה וכמה.

בני המשפחות: עיקר החשש שלנו הוא שהזמן יימשך ח"ו ובהמשך הזמן ישכחו מהם ויפסיקו להתפלל.

מרן שליט"א: טבע העולם הוא לדאבוננו שבמשך הזמן נכהה הרגש ושוכחים, בעוד שבני המשפחות נשארים תמיד עם הכאב והצער הנורא, אבל חושבני שבמקרה כזה כולם מרגישים כמו משפחה אחת, כל מי שיש בו ניצוץ יהודי מרגיש בקרבו את הצער. הרי זה צרת הכלל.

בני המשפחות: האם מותר לעשות ריבוי תפילות ובקשות בחודש ניסן?

מרן שליט"א: הרי מדובר בפיקוח נפש... על צרת רבים מותר אפילו בשבת (עי' בבא בתרא צא, א; רמב"ם, הלכות תעניות ב, יד; ועי' שו"ע אורח חיים רפח, ט), ואנחנו נמצאים במצב כזה, שאנו בסכנה קיומית כאן ה' ישמרנו. מי שאומר אחרת הוא חסר דעה ואינו יודע מה שמתרחש. הרי למדנו כבר כמה אפשר לסמוך על כוחי ועוצם ידי ועל כלים טכנולוגיים... זו היתה גזירה איומה על הכלל ולא על הפרט. ואף שהרגו שם כמה ישמעאלים ומחבלים, עדיין מצב הסכנה עכשיו נשאר כמקודם, ורק הקב"ה יכול להושיענו.

ומי יכול לשער גודל הצער והסבל של קרובים השבויים, שנמצאים שם כבר כמחצית השנה...

בני המשפחות: הבן שלי נסע לשם בשמחת תורה וזכה להציל הרבה נפשות, אבל הוא בעצמו כנראה נהרג אז, וגופתו נמצאת אצל המחבלים ימ"ש כדי לעשות 'מסחר'. ומה אני רוצה, סך הכל להביאו לקבר ישראל... צריכים להזכיר גם את החללים שלא מצאו אותם, שצריכים להתפלל גם עליהם שיזכו לבא לקבר ישראל.

מרן שליט"א: אין ספק בזה.

בני המשפחות: הוא מסר את נפשו, הוא ידע שהוא בסכנה ממשית ועלול להיהרג, ואף על פי כן הוא נכנס לשם להציל חיים.

מרן שליט"א: כל אלו שנהרגו שם, הם בוודאי במעלות קדושים וטהורים, אבל כמובן זה לא פוטר אותנו מלעשות ולהשתדל ולהתפלל כל מה שאפשר למען הבאתם לקבר ישראל.

הרי מחללים שבת ויום כיפור בשביל פיקוח נפש

יעקב שכטר, אך זקנתי לא נתנה תחילה את הסכמתה, ופנו אל הגאון החזון איש זצ"ל, והוא ביקש להביא יין ואיחל מזל טוב וברכת לחיים, וכאשר בא בברית האירוסין היה בגיל שמונה עשר... וזה היה בתוך שבוע מאז שבירך אותו. זה היה ממש נדיר בשנים ההם.

הרב חיים יוסף גפנר סיפר על גודל החלוקה בהיקף של כמה מליוני שקלים וביקש את ברכת הקודש לכל התורמים, ועשו מי שברך מיוחד עבורם. לאחמ"כ נפרד מרן לשלום מגדולי ישראל וחזר לביתו.

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה הרה"צ רבי אלימלך פאנעט שליט"א בן כ"ק האדמו"ר מדעעש שליט"א לקראת שמחת הבר מצוה לבנו נ"י, והגיש הספר החדש מראה יחזקאל על הגדה של פסח. כן נכנסו לקו"פ הורי ומשפחות מאלו שנחטפו בשמחת תורה ע"י בני ישמעאל הרוצחים ימ"ש, וועדיין נמצאים בשביה במצור ובמצוק, מרן שליט"א חיזקם בדברי חיזוק, ונביא כאן מתוכן הדברים:

בני המשפחות נגשו והזכירו את קרוביהם שנמצאים בצר ובשביה אצל הישמעאלים ימ"ש ואשר אין להם שום ידיעה אודותיהם ה"י זה כמחצית השנה, וכן כאלו אשר גופות קרוביהם ה"י נמצאים שם ואין להם היכולת להביאם לקבר ישראל.

מרן שליט"א: האמת שאין מילים בפי, נאלמתי דומיה, הרי כל עם ישראל מתפלל ומייחל לשמוע בשורות טובות. אנחנו לא מסיחים דעת מזה מאז יום שמחת תורה. שום אדם עם לב יהודי לא יכול לשכוח ולהתעלם, מתפללים כל יום...

בני המשפחות: שמענו הרבה על התפילות של הרבי שליט"א, שהורה לציבור לומר בכל יום אבינו מלכנו, ולהרבות באמירת תהלים, ושמענו גם שהרבי בפורים הפסיק את הטיש כדי להתפלל לישועת עם ישראל והצלת השבויים.

מרן שליט"א: חז"ל (סוטה מט, ב) אמרו שלפני ביאת המשיח יהיה מצב שכולם ירגישו 'שאינו לנו להישען אלא על אבינו שבשמים'. תהיה תקופה כזו שכולם יראו שאין לנו על מי לסמוך, כעת רואים זאת בחוש. הקב"ה הוא הכל יכול וצריכים תמיד להמשיך והתפלל, לא להתייאש, הקב"ה בוודאי יעזור. יש סיפור עתיק, שאשה אחת היתה צריכה ישועה גדולה, ואמרה: רבוננו של עולם, אני מבקשת ממך עשה רק כפי יכולתך ולא מעבר לכך... הרי הקב"ה יכול בכל מצב וזמן להושיע ישועה שלימה.

בני המשפחות: אנחנו יודעים שצדיק גוזר והקב"ה מקיים... אמרו לנו, שכל נפש מישראל היא יקרה, לא משנה

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

תנצבה.

מרן שליט"א: מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ... רואים זאת תמיד, גם על כאלו שנראים רחוקים מאד, שהניצוץ שלהם מתעורר ורואים את השייכות שלהם להקב"ה. 'ונקיתי דמם לא ניקיתי', הקב"ה יעשה בהם נקמה, וברור ששום טיפת דם יהודי לא תלך לאיבוד. בשמים הכל מחושב בחשבון מדוקדק היטב. מרן אבי זי"ע אמר, לא רק כל טיפת דם, אלא גם כל אנחה וצער, הכל בחשבון... ונזכה לראות זאת בקרוב מאד בעז"ה. 'מרובה מדה טובה ממדת פורענות חמש מאות פעמים'. גם כשמגיע זמן שאדם לא יודע איך להתחזק, הרי המצב הוא קשה ונורא, ומרגישים זאת מדי יום, הרי דווקא בזמנים כאלה יש סייעתא דשמיא מיוחדת להתחזק באמונה ובידיעה שיקויים 'שמחני כימות עניתני' בכפל כפלים, חמש מאות פעמים... הקב"ה הוא רופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם. היו זמנים שחשבו שנוכל להושיע את עצמנו, 'אנחנו נלחם', 'אנחנו אנחנו אנחנו'... ודאי שהעולם מתנהג בדרך הטבע וצריך לעשות מה שאפשר, אבל אנחנו יודעים שבלי עזרתו וסייעתא דשמיא אי אפשר להצליח בשום דבר. גם על ארה"ב אי אפשר לסמוך... כל זמן שחושבים שאפשר להיאחז במשהו, זה לא טוב, אין לנו להישען 'אלא' על אבינו שבשמים. **בני המשפחות** נגש אחד לאחד אל פני הקודש, והשיחו את לבכם למשך זמן. **מרן שליט"א** האציל עליהם מברכות קדשו ובדברי חיזוק לרוב, ונפרד מהם לשלום.

יום רביעי פר' שמיני כ"ד אד"ב

לפנה"צ הגיע מרן שליט"א לרח' ר' טרפון פעה"ק, לביתו של הרה"ג ר' ישראל פולק שליט"א מו"ל 'מרוה לצמא', לביקור חולים ולברית-מילה שהתקיימה שם לנכדו, בן לבנו הרב אלחנן שלמה זלמן הי"ו. בהגיע מרן שליט"א, התעניין אצל הרב ישראל שליט"א על מצב בריאותו ואיחל לו מברכות פיהו. בעת הברית שימש הרה"ג ר' ישראל שליט"א כסנדק ומרן שליט"א אמר הברכות. לאחר מכן איחל מזל טוב לסבים ובהם הרה"ג רבי אלימלך לייפער שליט"א, ולאבי הבן. וערך מרן שליט"א שולחן לחיים ואיחל לחיים ולכל בני המשפחה, ובירך מזונות והורה לחלק שיריים לכל בני המשפחה ולכל המשתתפים. ושרו ניגוני הודיה ובאמצע קמו לרקוד ריקוד של מצוה. לאחר מכן, כשאמרו למרן שליט"א שהיולדת נמצאת בבית, ביקש לקבל את ברכתה כמנהג כ"ק מרן זי"ע, וכמובא מגה"ק מבוטשאטש זי"ע (אשל אברהם...) כי היא נחשבת כמי שהקריבה קרבן וכו'.

בערב נכנס מרן שליט"א לקליינע זאל שבביתו נאווה קודש למעמד סיום כתיבת אותיות לספר תורה שיוכנס בעז"ה לבית מדרשנו בשכונת שפע חיים בבית שמש. מרן שליט"א כתב אות בספר התורה,

לאדם מישראל, גם אם יחיה לעוד זמן מועט בלבד, וזה מלמד אותנו על ערך נשמת אדם מישראל. **בני המשפחות:** מספרים על מרן הרבי זי"ע שאחרי השואה טרח להביא רבים מהנרצחים לקבר ישראל. **מרן שליט"א:** אחרי שאיבד שם את משפחתו, הרבנית ואחד עשר ילדים הי"ד, טרח מספר חודשים לקבור את אלפי המתים שהיו מושלכים בצדי הדרכים רח"ל אחרי שמתו או נרצחו במהלך הצעדות והנסיעות על ידי הנאצים ימ"ש. ואף הוא בעצמו נסע עם רכב והתעסק לבדו בקבורה.

בני המשפחות: זהו פלא וחידוש שאחרי שאיבד משפחה כה ענפה בשואה, היה בו העוז והכוח להינשא בשנית ולהקים משפחה מחדש...

מרן שליט"א: כשחיים עם אמונה הכל שונה... מרן אבי זי"ע כמעט ולא הזכיר אחרי המלחמה את משפחתו הראשונה, אנחנו לא שמענו ממנו בענין. אבל פעם התבטא ואמר למישהו בזמן שמחה, שמעולם לא עבר עליו יום מבלי לזכור אותם... פעם התבטא ואמר, נשארתי בחיים בשביל עם ישראל ולא בשבילי...

בני המשפחות: יש איזה זמנים מסוגלים שאפשר להמליץ להם לעשות משהו או להתפלל יותר? אולי כליל הסדר כשפותחים את הדלת לאלהי הנביא בשפוך חמתך, או ב'כאן הבן שואל', אולי בערב שבת הגדול בהדלקת נרות?

מרן שליט"א: בוודאי ישנם זמנים שהם מסוגלים יותר לקבלת התפילות, אבל 'לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה', לבבות נשברים אין להם שום הגבלה, בשבילכם שערי שמים פתוחים לרווחה בכל הזמנים... קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע... צריך להיות נושא בעול עם הציבור, ומי שלא מרגיש, והוא שוכח את הצער שיש לכלל, בפרט ציבור גדול כזה, צריך לפשפש במעשיו...

אנו קטנים מדי בשביל להבין את דרכי הבורא, כל שנות העולם הזה הם כמו משחק פזל, עם המון המון חלקים, וכשאדם לוקח חלק אחד בידו ומתבונן בו הוא אינו יכול לדעת מה תהיה התמונה הכללית, שזה רואים רק אחרי שהפזל מושלם, וכך הוא במאורעות שעוברים עלינו, שרק בעת ביאת המשיח נבין כל מה שקרה לפי גלגולי הנשמות ותיקוני העולמות. אבל כעת חייבים להתפלל שיהיה טוב לעם ישראל.

בני המשפחות: היינו השבוע אצל הגאון הרב (רבי יצחק) זילברשטיין שליט"א מבני ברק, והגיעו לשם שתי נערות שהיו חטופות ושחררו, הן לא היו קשורות לדת בכלל, וסיפרו שכאשר היו בשבי קבלו על עצמן לשמור שבת. והרב זילברשטיין כל כך התרגש ואמר להם בהתפעלות, אתן יודעות מה זה לשמור את השבת?...

מרן שליט"א: זכות גדול, זכות גדול... **בני המשפחות:** אחת מהן סיפרה שהיא ידעה איזה פרק תהילים בע"פ, ואמרה זאת בכל יום בשבי.

האדמו"ר מויזניץ: והנחת תפילין בצאנו היה גם כנוסח אשכנז?
מין שליט"א: כך נהג מרן הדברי חיים להניח תפילין כנוסח אשכנז.
האדמו"ר מויזניץ: גם הציבור?
מין שליט"א: לא.
האדמו"ר מויזניץ: בימי חול המועד נוהגים בצאנו שהבחורים מניחים תפילין?
מין שליט"א: כך נוהגים בחו"ל, שבחורים מניחים תפילין בעת התפילה בחול המועד עד תפילת הלל.
האדמו"ר מויזניץ: בצנעה?
מין שליט"א: בבית המדרש.
האדמו"ר מויזניץ: היינו הבחורים עם תפילין והאברכים בלי תפילין.
מין שליט"א: לפני הבר מצוה שלי חיכך מרן אדמו"ר זי"ע בדעתו כדת מה לעשות, ומצא בספר קדום שמנהג בני ארץ ישראל שאין מניחים תפילין בחול המועד על כן קבע שבארץ ישראל לא יניחו הבחורים תפילין בחוה"מ, ובפרט שהוא אתרא דמר של הבית יוסף שפוסק שלא להניח תפילין בחול המועד.
 את המנהג להנחת תפילין בחול המועד קבע מרן הדברי חיים לבחורים, כאשר נכנס פעם לבית המדרש בחוה"מ וראה את הבחורים מבטלים הזמן, ואמר מרן הדברי חיים, נראה לי שהיות ואין הבחורים מניחים תפילין על כן חסר להם ביראת שמים, והורה שיניחו הבחורים תפילין, באומרו שבחורים אין צריכים לעסוק בעניני חסידות.
 דעתו של מרן הדברי חיים היתה שעניני חסידות אינם

ללמוד מהן שהנהיג זקה"ק הדברי חיים בגלילותיו לבחורים, והרבה טעמים כבר הארכתי בזה, ועכ"פ שמה היו אתרא דרובא דעלמא נהגו כרמ"א [סי' ל"א ס"ב] ובני אשכנז שלא כדעת הפוסטרין מתפילין בחוה"מ, וידועים הדברים שזקה"ק לא רצה לנסוע להרה"ק בעל דעת קדושים מיראתו שיצוה עליו להניח תפילין בחוה"מ שאמר שיש לו ש' טעמים עפ"י קבלה להניח תפילין בחוה"מ, והדברים עתיקין. ועכ"פ לבחורים יש מקום לחלק שלא יקולו להם מהנחת תפילין, משא"כ היכא דאיתפשטא בכל ארץ ישראל כהב"י [בסי' ל"א] לפי הזוה"ק.
^ד וראה בספר דברי שלום, מה שסיפר הרה"ק מהרא"ש מסטראפקוב זי"ע: כאשר נסע אדמו"ר הרה"ק משינאווא לארץ ישראל, נסעה אמי הצדיקת ע"ה עם הילדים לצאנו לכל משך זמן שישתהה אבי בארץ ישראל. והנה באותו השנה טרם נוסע אבי נעשייתי אני בר מצוה בין כסה לעשור, ובחול המועד שנסכת היה עוד אבי בביתו וצוה אותי שלא להניח תפילין, אמנם כשהייתי בצאנו והגיע חול המועד פסח לא ידעתי איך להתנהג, אם לא להניח תפילין כמו שצוה אותי אבי או להניח תפילין כמו שנהגו כל הבחורים בצאנו וכן כל נכדי זקני מרן מצאנו, והיה לי שקלא וטריא בדעתי לכאן ולכאן, וגמרתי בדעתי לשאול את פה קדוש מרן זקני בעצמו, ונכנסתי לפני ולפנים לשאול את פי איש אלקים נורא והשיב לי: אני אומר, שבחור צריך לעסוק בעיקר בהתמדת לימוד תורה הקדושה על דלתי הש"ס, גמרא ותוספות, ובלימוד החושן משפט בעיון היטב עם הש"ך, להעמיק בעמקי סברותיו ולהגות יומם ולילה, ואין לבחורים להתעסק הרבה בחסידות. והיות שמניעת הנחת תפילין בחול המועד מובא בזוהר הקדוש והוא ענין של חסידות, לכן אני מצוה לבחורים להניח תפילין. עד כאן היו דברי קדשו אלי, ובזה יצאתי מחדר הקדוש ותשובה ברורה בידי. אמנם פתאום נתחזק זקני פתח החדר וקרא אותי חזרה ואמר לי, הנה לאשר אביך הוא איש קדוש ומתנהג בחסידות ממש, וכעת הוא גם יהודי מארץ ישראל [ארץ ישראל איד], ואתה בנו, לכן לא תניח תפילין

אח"כ ערך שולחן לחיים, והאציל מברכותיו להנהלת המוסדות הר"ר משה בצלאל גנזל הי"ו והר"ר משה מאיר קליין הי"ו, ולכל הנוכחים.

בערב הגיע לביקור בקו"פ כ"ק האדמו"ר מויזניץ שליט"א השוהה למנוחה בסמיכות לקרית צאנו, וזהו תוכן השיחה:
האדמו"ר מויזניץ: כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל היה דודו של אביכם מרן זי"ע?
מין שליט"א: בזיוור, שהיה חתן אחיו הרה"ק העצי חיים מסיגוט זצ"ל.
האדמו"ר מויזניץ: שמעתי שפעם היה עליו להגיע לביתו של גביר אחד בשעה שמונה בבוקר לצרכי צדקה עבור עניני הכלל, והגביר עמד על כך שגייע בזמן המדויק בלי כל איחור, והנה כעשר דקות לפני הזמן המיועד כבר היה האדמו"ר מסאטמאר במקום, והגביר תמה על הקדמת השעה, הסביר האדמו"ר, שמאז נעשה העגל למדו בני ישראל שאין לעמוד על דקדוק מיוחד בזמנים, ובהיות ולא רצה לאחר, על כן הגיע דקות אחדות לפני כן, ובלבד שלא להיות מדקדק על הזמן...

*

האדמו"ר מויזניץ: בצאנו לא אמרו אף פעם בקדושה 'משבחים ואומרים'?
מין שליט"א: אמרו תמיד 'ברוך יאמרו'. מרן אדמו"ר זי"ע אמר לפעמים, בפרט בהייליגע טעג.
 בצאנו התפללו מתוך סידור ברדיטשוב, ושם נדפסו הרבה דברים כנוסח בני אשכנז.

^א כידוע שכך נהג מרן הדברי חיים. וסיפר מרן זי"ע, ששמע מהגה"ק הרב מנאסויד זצ"ל שראה פעם את ר' העניך הרבסט ז"ל, מחסידי צאנו, מתפלל בסידור נוסח אשכנז, ולפשר תמיהתו גילה לו שבהגיעו לגיל המצוות לקחו אביו אצל מרן הדברי חיים להניח לו תפילין, ובשעה שאחז התפילין על ידו פנה אליו ואמר לו, העניך, אתה תתפלל בנוסח אשכנז כי שורש נשמתך מנוסח אשכנז...

^ב כידוע שמרן הדברי חיים הורה לבחורים להניח תפילין בחול המועד, ועי' שו"ת דברי יציב, אורח חיים, סי' י"ד.
 ובקובץ כרם שלמה (אייר תש"מ) הובא מכתב בענין זה שכתב הגאון רבי משה צבי לאנדא זצ"ל אבד"ק קליינווארדיין ומח"ס שלחן מלכים, וז"ל: סיפר לי הה"צ מו"ה חיים בנו של הה"צ מו"ה ר' שלום אליעזר שליט"א נכד מרן הדברי חיים, כשנעשה אביו בר מצוה אמר אביו הד"ח, יען מנהגינו כהרמ"א והוא אמר להניח תפילין בחוה"מ, אלו אנו צריכים לשמוע, ורק ענין שהמחבר בש"ע פוסק שלא להניחם, והזוה"ק מקלל להמניחם, אפשר דנכון שלא להניחם, ועל כן לבחורים היה מורה להניחם, בלא ברכה, כי מעיקרא דדינא חייב להניח, ורק מדת חסידות שלא להניחם, ובבחורים לא שייך מדת חסידות, והניחם. ודודו הקדוש משינאווע לא הניח לבניו שיניחו. והוא [ר' חיים הנ"ל] נעשה בר מצוה בחול המועד, ושאל לדודו הקדוש משינאווע, כדת מה יעשה, והשיב לו, אם שמן הדין שתניחם, יען שאביך הניחם בעת בחרותו, מכל מקום יען שאתה נעשה בר מצוה בחוה"מ, ולהתחיל להניחם פעם ראשונה בלא ברכה אין לו שום פירוש, ולהקדים להניחם ערב יום טוב בפעם ראשונה בברכה, אי אפשר, שאביו הד"ח הקפיד מאד שלא להניחם קודם שנעשה בר מצוה, ועל כן אין לו להניחם עד אחר חול המועד, וממילא שוב לא יניחם לעולם בחול המועד, עכ"ל.

^ג ראה שו"ת דברי יציב (אורח חיים, סימן יד): ולענין חוה"מ כבר גלית דעתי שבארץ ישראל דכו"ע אין מניחין תפילין אי אפשר

שיפסיקו באמת לכן נעל הדלת בעדם...
מרן שליט"א: נראה שהדבר תלוי גם מי היו המסובים
 באותה אסיפת מרעים...
האדמו"ר מויזניץ: עצם ישיבה של חסידים יחד מביא
 תועלת רב.

מרן שליט"א: בוודאי אמת נכון הדבר. בענין הזה אנו
 נוכחים לראות בימינו בחינה של דידן נצח, הרבה
 ענינים שהיו מקובלים במשך הדורות רק בקרב
 החסידים התפשטו גם בקרב בני ליטא, כמו עניני
 התוועדות, חמימות בעבודת השי"ת, שירות
 ותשבחות ועוד.

האדמו"ר מויזניץ: בספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת
 ויקרא) מובא שאומרים אנשי העולם, 'לומדים לערנען
 יא וחסידים לערנען ניט', והאמת כן הוא, שהלומדים
 באים על ידי התורה להרגשה מרוממת של התנשאות,
 ואילו החסידים גם כאשר לומדים מבינים שצריך
 להיות בשפלות ברך.

כ"ק אבי זצ"ל היה אומר פעמים רבות, שהמתנגדים
 טוענים שהתורה נמצא רק אצלם, יבואו נא אלה
 להתבונן בארון הספרים שלי, ואוכיח להם שרוב
 ספרי שאלות ותשובות הם מאלו שהיו מסתופפים
 בחצרות חסידים.

מרן שליט"א: בימינו אנו כבר אי אפשר לומר כל
 הדברים הללו שאמרו על החסידים בימים עברו, כיום
 בכל הישיבות ע"פ דרכי החסידות יושבים התלמידים
 ועוסקים בתורה כראוי.

*

האדמו"ר מויזניץ: ידוע שאביכם מרן זי"ע היה דרכו
 לפרש תיבות התפילה בלשון אידיש, גם בתפילת
 שמונה עשרה היה כן דרכו בקודש?

האדמו"ר מצאנז: לפעמים גם בשמונה עשרה.
האדמו"ר מויזניץ: מסופר שהרה"ק השר שלום
 מבעלזא זי"ע שמע אברך אחד מתפלל ובתוך כך
 מוסיף להתבטא בלשון אידיש, תפילות ובקשות לפני
 השי"ת, תמה הרה"ק מבעלזא ואמר לאותו אברך
 מהיכן למדת לעשות כן, ותירץ האברך את עצמו שגם
 המגיד מקאזניץ מדבר בעת התפילה, אמר לו הרה"ק
 מבעלזא, מילא הרה"ק מקוזניץ הרי היה מלאך, והיה
 יכול לעשות כן, אבל לא כל איש פשוט יכול לעשות
 כמותו. אחר התנחם הרה"ק מבעלזא ואמר, מה
 אמרתי, שהרה"ק מקוזניץ היה מלאך, הרי הוא היה

שייכים לבחורים, וכיון שעל פי ההלכה בשו"ע צריך
 להניח תפילין בחול המועד על כן הורה שהבחורים
 יעשו כפי המובא בשולחן ערוך, כי על הבחורים
 לעסוק בלימוד התורה בלבד, ללמוד גמרא ולא
 לעסוק בדרכי חסידות, שזה שייך לאברכים.

זכורני מבחרותי שהיו שנים שמרן אדמו"ר זי"ע לא
 הניח לתלמידי הישיבה להשתתף בעת עריכת
 השולחנות, והיו סדרים בישיבה בליל שבת וביום
 שבת. בהמשך הימים אמרו לו שבמציאות הדברים
 נראה שיצא השכר בהפסד, כי רק המצויינים לומדים
 וכו', על כן שינה דעתו.

האדמו"ר מויזניץ: זקני הרה"ק רבי מרדכי
 מטשערנאביל זי"ע אמר שמאז הופיע בעולם
 הבעש"ט הק', הרי בכל מקום בכל קצוי תבל שיש
 לאיש יהודי התעוררות כלשהו ליראת שמים הוא
 מכח הבעש"ט.

מרן שליט"א: מרן אדמו"ר זי"ע היה חוזר על זה
 רבות, שמעתי זאת ממנו הרבה פעמים. כל תקופה עם
 העינים שלה.

האדמו"ר מויזניץ: כאשר זקני האמרי חיים זצ"ל בנה
 את השיכון, אמר כי מטרת הקמת השיכון הוא עבור
 תלמידי הישיבה, שתהא האפשרות ללמוד תורה ולצד
 זה להתאסף להתוועדות חסידים יחד.

אצל זקני בעל אהבת שלום זי"ע היה מעשה,
 שהתוועדו החסידים בבית מדרשו, ובאמצע נכנס
 האהבת שלום וגער בהם מדוע יושבים ומבטלים
 הזמן, או שילכו לישון או ילכו ללמוד. קמו החסידים
 כדי לצאת מבית המדרש, והנה הדלת נעולה, כי רבם
 סגר בעדם הדלת, בלית ברירה התוועדו יחד ושוב
 הגיע בעל אהבת שלום לגעור בהם ושוב רצו לצאת
 ומצאו כי סגר הדלת שלא תהא להם האפשרות
 לצאת, על כן החליטו לשוב ולהתוועד, כך היה כמה
 פעמים עד שהסביר האהבת שלום לתלמידיו,
 שהבעל דבר [דער פארשוין] הגיע אליו והזהיר אותו
 ללכת לבטל את אסיפת החסידים, והתרה בו שאם לא
 יעשה כן יעזוב את כל העולם כולו ויקח עצמו רק
 אליו, על כן לא היה לו ברירה אלא לעשות לפנים
 כאילו גוער בחסידים על ההתוועדות יחד, כי כאמור
 א חסיד"ישע פאברענג מחליש כוח היצה"ר, והיצר
 מסכים שהאדם ילמד ויתפלל, אבל אינו מסכים
 שיתאספו יחד למסיבת מרעים. וכיון שלא רצה

בחול המועד.

וראה בגליון בצילא דמהימנותא (מטו"מ תשפ"א) מה שסיפר
 הגרמ"י היילפרין שליט"א אב"ד בית שמואל לונדון: בשנת
 תשמ"ג למדתי ביוניאן סיטי, ולקראת חג הפסח חשבתי
 להישאר על ליל הסדר אצל מרן זי"ע, ולחול המועד לנסוע אל
 אבי זצ"ל בלונדון, ונכנסתי אל מרן זי"ע לשאול את רשותו.
 ובתוך הדברים שאלני אם אני מניח תפילין בחול המועד,
 ואמרתי שלא, ואמר לי בתמיהה, הרי הנך צאנזער אייניקל...
 והוסיף לאמר, אפילו הקדושת יו"ט זצ"ל שלא היה מגזע צאנז,
 מכל מקום כיון שנסע לצאנז הנהיג אצל בניו על פי הוראת
 הדברי חיים שהבחורים יניחו תפילין בחול המועד, ואתה
 בוודאי צריך להניח...

וכתבתי מכתב לאבי זצ"ל על זה, והוא השיב לי במכתב ובו ניסה
 למצוא טעדיקי לכן שלא אניח, והביא עובדא ששמע מהרה"ק
 מהרא"ש מסטראפקוב זצ"ל שבחג הפסח שלאחר הבר מצוה
 שלו היה אצל זקנו מרן הדברי חיים בצאנז, כי אביו הרה"ק
 משינאווא היה אז בארץ ישראל. והוא שאל את זקנו אם יניח
 תפילין בחול המועד, והשיב לו, הרי אביך הוא חסיד וקדוש,
 ואתה 'רעביש קינד', ועל כן אל תניח... ואולם מרן זי"ע לא קיבל
 את הטענה... בתוה"ד אמר לי אז מרן זי"ע: הגה"ק הרב
 ממונקאטש זצ"ל סבר בתוקף דאין להניח תפילין בחוה"מ (עי'
 באריכות אות חיים, סימן לא), ונחלק בזה על הרה"ק
 מבוטשאטש זי"ע שסבר שצריכים להניח, אבל מי לנו גדול
 מהרה"ק מבוטשאטש שפסק כן...

בפרוטרוט כל דבר מתוך בהירות רב, שכל אחד מהנוכחים היה יכול להבין הכל.
מרן שליט"א: צריך לספר לדורות הבאים מה היה לנו בעבר, אם הדור הקודם לא היה מספר על העבר שלו לא היינו יודעים...
האדמו"ר מויזניץ: א ודאי.

*

האדמו"ר מויזניץ: כ"ק האדמו"ר רבי יודא'לי מדזיקוב זצ"ל היה דיין בעיר קלויזנבורג באותה תקופת השנים שאביכם מרן זי"ע היה שם, בימים ההם היו שני קהילות בעיר קלויזנבורג.

מרן שליט"א: רבי יודא'לי היה דיין בקהילת האורתודוקסים של העיר, ומרן אדמו"ר זי"ע היה רב העיר בקהילת אנשי ספרד של החסידים. קלויזנבורג היתה העיר הגדולה ביותר בחבל רומניה, היו בה גם הרבה רפורמים ל"ע, ומאיך היה קהילה גדולה של אורתודוקסים, אבל לחסידים שבעיר היו טענות שונות על הקהילה על כן ייסדו לעצמם קהילה נפרדת בשם ספרד'שע קהילה, היינו החסידים המתפללים בנוסח ספרד.

סיפרו לי תושבים מעיר קלויזנבורג שבשבת אחר הצהריים היה מרן אדמו"ר זי"ע אומר שיעור בפרקי אבות, והגיעו אנשים מכל הקהילות בעיר לשמוע את דבריו, רבים נאלצו לעמוד ברחוב מחוץ לבית המדרש מפני רוב הציבור שהתאסף לשמוע את השיעור. ולמרן אדמו"ר זי"ע היה גרויסע שטימע שיכלו לשמוע היטב בכל הסביבה...

מתחילה היה קצת מתוח בין שני הקהילות אך בהמשך הזמן חיו הרבנים בידידות.

האדמו"ר מויזניץ: היה שם חסיד ויזניץ, ר' יו"ט ויזל ז"ל, הוא התגורר בקלויזנבורג, וכאשר כ"ק אבי זצ"ל היה שם אמר לו, שים עיניך על רבי יודא'לי... שהכל יהיה כהוגן...

דודי כ"ק האדמו"ר מויזניץ מאנסי זצ"ל היה חסיד גדול של אביכם מרן זי"ע... שמעתם מזה?
מרן שליט"א: הוא סיפר לי כמה וכמה ענינים.

וכבדו מרן שליט"א בלחיים ומזונות ואחלו זה לזה.
האדמו"ר מויזניץ הביע ברכת תודה על האברכים מקרית צאנז הבאים בכל יום להתפלל בבית האכסניה כדי להשלים מנין לכל התפילות.

מרן שליט"א: זה מובן מאליו ואין מגיע לי יש"כ על זה...
האדמו"ר מויזניץ: הרי אם היו אומרים להם שלא לבא, הם לא היו באים...

מרן שליט"א: אחד הרבנים אמר לי, שבדורנו מי שמשלם הלוואה כבר חשוב לאיש צדיק... ולענייננו, אם נותנים לאברכים ללכת להשלים מנין לתפילה כבר מביעים ברכת יישר כח...

האדמו"ר מויזניץ ביקש להישאר ביחידות, ושוחחו משך כשעה, ונפרדו לשלום.

אח"כ הגיע מרן שליט"א להשתתף בשמחת השבע

שרף... ושוב התנחם על הדברים ואמר, אמרתי שהיה שרף, הרי היה מד' רגלי המרכבה. ושוב חזר ברביעית ואמר, הרב הק' מקוזניץ היה בבחינת 'מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע'.
 אם נראה בימינו מי שמדבר בתפילה בלשון אידיש ויתרץ עצמו שגם הקלויזנבורגער רב עשה כן, נוכל לומר לו במטבע לשון כזו...

מרן שליט"א: אני נהנה לשמוע עובדא זו... כי לאחרונה שאל אותי מאן דהוא אם מותר לדבר באמצע התפילה בלשון אידיש, אמרתי לו חס ושלום, והלה תמה ושאל, הרי כן היה דרכו בקודש של מרן אדמו"ר זי"ע, ועניתי לו, מי שבעת תפילתו יודע שהוא מדבר בלשון אידיש, אסור לו לדבר, אבי כלל לא הבחין ולא הרגיש שהוא מדבר...

האדמו"ר מויזניץ: כבר סיפרתי פעם להרבי מצאנז שליט"א שכ"ק אבי זצ"ל היה בקלויזנבורג אצל חו"ז הגה"צ רבי יעקב שמשון קנר זצ"ל וראה שם את אביכם מרן זי"ע מתפלל בפשוט ידים ורגלים, פשוטו כמשמעו...
מרן שליט"א: בהיותי בגיל צעיר אף אני ראיתי זאת אצלו שהיה מתגולל לארץ כפשוטו.

האדמו"ר מויזניץ: מסופר על זקני הק' התורת חיים זי"ע, שהיה לפעמים מדבר דיבורים שונים באמצע התפילה, כמו באמירת נשמת היה מוסיף, 'וכל הלכבות יראוך, וגם אני חיים בן שיינא רחל ירא ומפחד מפניך'...

*

האדמו"ר מויזניץ: כ"ק אבי זצ"ל היה אומר שיש לו משיכה מיוחדת לשוחח אודות גדלותם של חסידיו קמאי, כי כאשר משוחחים אודות שגב גדלותם של צדיקים ומרכבים בסיפורי צדיקים, הרי אכן עצם הדבר חשוב מאד, ויש בזה ענין גדול שמסוגל להביא לידי הרהורי תשובה, אבל בענין זה יכול אדם לומר מה אני ומה חיי שאוכל להגיע להשגות גדולות כאלו, של הרה"ק הרבי ר' אלימלך, הרה"ק מאפטא, הרה"ק מקאזניץ, מה לי ולהם, אבל כאשר מאריכים לספר על התנהגות של זקני החסידים, אזי הדברים מחייבים יותר גם את האנשים הפשוטים, כאשר מתבוננים איך איש סוחר ויהודים פשוטים היו מתנהגים. אכן גם מדרכי הצדיקים יש מה ללמוד, אך ישנם ענינים גבוהים שלא שייך לאנשים כערכנו, ועלינו ללמוד רק ממה שהחדירו בקרב הציבור, עניני עבודה ותיקון המידות.

מרן שליט"א: הצדיקים הקדושים היה ביכולתם לדבר גם אל בני עלייה, וגם אל אנשים פשוטים, גם אל בחורים צעירים, לרדת לפי רמת הבנתו של כל אחד ואחד.

האדמו"ר מויזניץ: ראיתי כמה גדולי ישראל בדורנו שהיו מוכשרים ביותר להלוך כנגד רוחם של כל אחד ואחד, להסביר ענינים בטוב טעם ודעת, לפרט ולפשט ענינים נשגבים לקהל השומעים, ביניהם היו זקני האמרי חיים, דודי המקור ברוך מסערט ויזניץ, וגם אביכם מרן זי"ע היה במעלה זו, בזכרוני איך הייתי מאזין לדבריו והייתי משתומם לשמוע איך מפרש

האדמו"ר מסטרופקוב: הרי בעשרה 'מאמרות' נברא העולם (אבות ה, א)

המחותן הגה"צ אב"ד ק"צ טבריה: הרי לחד מ"ד היה בריאת העולם, בכ"ה אדר...

המחותן הגה"צ ר"א בידרמן: שפיר יכולים לומר 'ברוך שאמר והיה העולם'... הן הן הדברים הנקנין באמירה (כתובות קב, א)...

מרן שליט"א הורה לשתות לחיים: שהכל נהיה 'בדברו', זהו הווארט האמיתי... מה' יצא הדבר...

*

מרן שליט"א: מרן אדמו"ר זי"ע לא הרשה לשבור צלחת שלימה אלא פגומה, והקפיד על זה. כך סבר גם הרה"ק משינאווא זי"ע, שזהו בל תשחית, חוץ מבחופה שיש לזה מקור בגמרא.

*

האדמו"ר מסטרופקוב: אנו נכדי הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע על ידי בנו הרה"ק רבי נחמיה זצ"ל. לרבי דוד'ל מלעלוב היו ג' בנים, רבי משה, רבי נחמיה ורבי אביגדור, ר"ת אמן.

אחרי שנולדו לו ג' בנים אלו, אמר הרה"ק רבי דוד'ל זי"ע שעכשיו עומד להיוולד לו בן שיהיה לו ניצוץ נשמה של יעקב אבינו. אך נולדה לו בת, והוא לא אמר מאומה, ולאחר זמן נולד לבנו רבי נחמיה בן, ואמר הסב רבי דוד'ל, עליו התכוונתי... וקראו לו 'יעקב', והתגורר באפטא, ואנו נכדיו של רבי יעקב, וקראו לו רבי יענקלע אפטער. הוא היה מפורסם מאוד בפולין. כ"ק אבי זצ"ל היה בנו של רבי ישכר דוב מאונגוואר, שהיה בנו של הרה"ק רבי אריה לייבוש מאפטא זי"ע, ובשער ספרו כותב על עצמו: נכד הק' אלקי ר"ד לעלוב.

מרן שליט"א: יש מכתב שכתב מרן הדברי חיים לנכדיו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, וכתב עליו התואר 'נ"י', וזה כבר היה לאחר הסתלקותו של הרה"ק מלעלוב, וכשאמרו זאת למרן הדברי חיים אמר, דוד מלך ישראל חי וקים...

*

מרן שליט"א: זמרו כאן "אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו". כשהקב"ה עוזר וזוכים לשמחת צאצאים, שמארסים עוד נכד ב"ה, הרי לב יודע מרת נפשו, וכי אני ראוי לכל הטובה. ובכל שמחה דנים בשמים האם מגיע לאדם השמחה הזאת, האם ראוי לזה או לא. ואני יודע האמת, אבל הקב"ה רואה שיתנו לו שבח והודיה, וזה מכריע לזכות אפילו שאין ראויים. וזהו אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, ולכן כי יעמוד לימין אביון, למי שהוא אביון ברוחניות, להושיע משופטי נפשו, דאף שאינו ראוי אבל בזה הזכות שמודה ומשבחה להקב"ה הריהו זוכה לכל הטובה. כך כתוב לגבי קריעת ים סוף, שבזכות השירה שאמרו לאחמ"כ זכו שיבקע הים.

לגבי זכות אבות אי אפשר להיות בטוחים אם אין ראויים לזה, ולפעמים זה גורע, אבל זכות הבנים

ברכות לבת הגאון רבי יעקב אברהם כהן שליט"א רב שכונת רמת הצפון בירושלים עיה"ק, מרן שליט"א ערך שולחן לחיים, והאציל מברכותיו לחתן ולמחותנים, בהמשך קם מרן שליט"א לריקוד של שמחה משך זמן, וחזר לביתו.

יום חמישי פר' שמיני כ"ה אד"ב

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר שמעון רייך מפעיה"ק (ב"ר צבי דוב מאנטווערפן, וחה"ר חיים מאיר בריל מפעיה"ק), ולבן הר"ר זאב מאיר שר מפעיה"ק (בה"ר אלטר יעקב שמעון מפעיה"ק, וח"ר יוסף יהודה כץ גבאי בית מדרשו ע"ש רביה"ק מקאלשיץ זי"ע בב"ב).

"קול רינה וישועה באהלי צדיקים"

גלי שמחה התפשטו היום עם הידיעה המשמחת על שמחת התקשרות השידוכין לנכדת כ"ק מרן שליט"א, בת הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א, חתן כ"ק האדמו"ר מסטרופקוב שליט"א, עם החתן המצויין הרב שמעון אהרן שליט"א, בן כ"ק הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מלעלוב.

בצהרים נערך שמחת הווארט בקליינע זאל שבביתו נאוה קודש, ושוחח מרן שליט"א עם המחותנים שליט"א, ונביא כאן מתוכן השיחה:

המחותן הגה"צ ר"א בידרמן: חז"ל אמרו (בבא בתרא קי, א) 'הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה', אבל כאן הרי אין בודקין מן המזבח ולמעלה...

מרן שליט"א: איתא מהחיד"א (פתח עינים שם) הסיבה שאמרו 'יבדוק באחיה' הוא כיון שפעם לא היו הבנות יוצאות החוצה משום כל כבודה בת מלך פנימה, ובכדי להכיר את המיועדת היו צריכים לראות על אחיה את מעלותיהם וכו', וכך היו יכולים ללמוד גם על מעלותיה. אבל כיום הרי כן מסתובבים בחוץ והטעם הזה לא שייך...

יש אומרים שהטעם הוא כיון שהטבע שיש לאח יכול להיות לאחותו, וזה שייך גם בזמננו, אבל יש לסמוך גם על הטעם הראשון...

*

מרן שליט"א: מעמד זה נקרא בפי העולם 'ווארט', ויש לומר על פי דאיתא בספרים על נוסח הברכה 'ברוך שאמר והיה העולם',

כי מתחלה עלה במחשבה לפניו יתברך לבראו את העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, ועל ידי זה נתקיים העולם. והיינו שהמחשבה היתה במדת הדין, אבל הבריאה בפועל שהיתה בדיבור, כדכתיב (תהלים לג, ו) בדבר ה' שמים נעשו, היתה כבר בשיתוף מדת הרחמים. וזהו 'ברוך שאמר והיה העולם' שברא העולם באמירה רכה של שיתוף מדת הרחמים.

ואפשר שלכן קוראים לזה 'ווארט' מלשון דיבור.

המחותן הגה"צ ר"א בידרמן: שבוראים עולם חדש, 'א נייע וועלט'...

ה' כי אמילם, דהיינו שאם ניצל האדם וניכר לכל כי השי"ת הוא שהצילו, איז גם אם הנס גדול ביותר, יכול הוא לומר שירה ובשם ה' כי אמילם היינו לשון דיבור בפה שמהלל ומזמר להשי"ת, כי אף שמנכין לו מזכויותיו מ"מ הלא כנגד זה מאחר והכל יודעים שמאת ה' היתה זאת ונתפרסם שמו ית' בעולם, הרי שעל ידי זה יתרבו זכויותיו ממקום אחר.

וזה עצמו שמבקשים הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כשם שעשית לאבותינו וכו', כלומר, דייקא ניסים כאלו כמו שהיה בימי החשמונאים שהיה נס מפורסם ונתקדש שמו בעולם, וכאמור דעל נס כגון זה שפיר יתכן להתפלל.

ואני חשבתי לפי זה על מה ששרו עד הנה עזרונו רחמין וכו' ואל תטשנו ה' אלקינו לנצח, כי יש פעמים שמשלמים את השכר בעוה"ז, ועל זה מבקשים ואל תטשנו ה' לנצח, שזה הבקשה שלא יפסידו בעולם הבא אם מגיע משהו.

יש לשון נורא בספר חסידים (סימן שעד) שלפעמים יש משלמים לאדם שכרו בעולם הזה ע"י שמרבין גבולו בתלמידים ואף מחדש לפנייהם חידושי תורה, ועם כל זה אין זאת אלא לטרדו מן העולם ח"ו, ובבחי' הכתוב (דברים ז, י) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו.

ידוע מצדיקים שפחדו מאד כאשר הגיע אליהם ציבור גדול... **המחותן הגה"צ אב"ד ק"צ טבריה:** אם כן לא שבקת חיי לכל בריה...

מין שליט"א: על זה חשבתי, שאם זה מקרב יהודים לתורה אזי הכל שוה, כי זהו ריוח שע"כ מתקרבים יהודים לתורה ולעבודת ה'.

במהלך השמחה כיבד מין שליט"א את המחותן כ"ק האדמו"ר מסטראפקוב שליט"א לשאת מדברותיו לכבוד השמחה, כן כיבד את המחותן הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מלעלוב לשאת דברים. אח"כ ערך מין שליט"א שולחן לחיים, והאציל מברכות קדשו לחותן שליט"א, ולמחותנים. וזימרו הרבה ניגוני שמחה והודיה, ובאמצע קמו לריקוד של שמחה משך זמן. ונמשכה השמחה משך למעלה משעה.

שב"ק פר' שמיני - 'שבת החודש' כ"ז אד"ב

קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' ישראל משה צבי בויס ר"מ בשיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק. בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הרה"ג רבי צבי וייס שליט"א רב ביהמ"ד היכל צבי טשורטקוב בנתניה, מה ידידות - הרה"ג רבי יעקב דויטש שליט"א דומו"צ סערט ויזניץ בחיפה.

בברכת המזון על הכוס התכבד - הגאון רבי ירמיה כהן שליט"א אב"ד פאריז. בשש ברכות (לחתן מורנו זאב אריה נ"י ב"ר משה דוד קליין מצפת, עם ב"ר מנחם מענדל וקסמן מפעיה"ק, ולחתן יעקב נ"י ב"ר שמואל מלר מביתר, עם בהג"ר צבי וייס שליט"א מפעיה"ק) - הגאון רבי שלום אייזברגר שליט"א דומו"צ קרית צאנז ירושלים, ברכה אחרית - הגאון רבי

בוודאי עוזר. זכותו של המחותן, החתן והכלה, זה עוזר. כבר מצווה שלי אמר מין אדמו"ר זי"ע בענוותנותו, 'וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם', שזכות אבות זה דבר גדול אבל אם אין ראויים לזה הרי זה נפסק, אבל אינו נפסק לגמרי אלא עובד לנכדים הראויים לזה. וזהו ומביא גואל לבני בניהם. ואני הוספתי לזה, 'ומביא גואל' לאב שאינו ראוי, 'לבני בניהם', היינו בזכות הצאצאים.

המחותן הגה"צ ר"א בידרמן: כ"ק האדמו"ר רבי יענקלע מפשעווארסק צ"ל אמר בשם צדיקים, דמה שאמרו חז"ל (שבת לב, א) דמי שעושין לו נס מנכין לו מזכויותיו, אבל מי שמודה לה' אין מנכין לו.

מין שליט"א: איתא בשו"ע (רמ"א אור"ח, סי' תרפב, א) דאם שכח לומר על הניסים בברכת המזון יאמר 'הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה' וכו'. והקשה בס' בכור שור (שבת כא, ב) דאיך יתכן להתפלל על הנס, הלא אמרו חז"ל (שבת נג, ב) כמה גרוע אדם זה שנשתנו עליו סדרי בראשית, וכן אמרו (ברכות נד, א) היתה אשתו מעוברת ואמרה יה"ר שתלד אשתי זכר הרי זה תפילת שוא, ואע"ג דכאשר נעשה נס צריך להודות ולהלל להבוכ"ע, אולם אין להתפלל שיעשה לו נס.

ותירץ הישועות יעקב (או"ח שם סק"ב), בהקדם מ"ד במדרש עה"פ (בראשית טו, א) אחר הדברים האלה היה דבר ה' לאברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד, אנכי מגן לך, הכל יודעים שאנכי מגן לך, וצ"ב, ויש לפרש דהנה פירש"י (שם) דאחר הדברים האלה כאשר ראה אברהם אבינו שארעו לו ניסים עצומים במלחמת ד' המלכים נתיירא שמא נתמעטו זכויותיו וכבר קיבל שכרו בעולם הזה, אלא דזה שמנכין מזכויותיו אינו אלא בנס שאינו מפורסם, כגון הא דהיתה אשתו מעוברת, דכיון שאין נס זה ידוע לכל אזי אין מזכירין מעשה ניסים, כיון שגם אם יעשו לו נס יהא לו הפסד בכך שינכו לו מזכויותיו בעוה"ב, לא כן כאשר הנס הוא נס מפורסם שעל ידה נתגלה כבוד השם לדעת כי אין הטבע קובע כלל, אלא הכל כאשר לכל הוא בהשגחה פרטית, נס כזה הוא זכות גדולה עד למאד, לכך אע"פ שינכו מזכויותיו מאידך מתרבים זכויותיו באשר שעל ידו נתהוו קידוש שם שמים בעולם, והשכר שמקבל על פרסום שם שמים בעולם רבה על ההפסד שינכו לו על זה.

וזהו שאמרו במדרש דכאשר היה אברהם ירא ממה שעושה לו הקב"ה נס שמא נתמעטו זכויותיו, אמר לו הקב"ה אל תירא אברם שכרך הרבה מאד, באשר כי הכל יודעים ששכרך הרבה מאד, רצ"ל שהנס אשר נעשה לך הוא נס מפורסם שעל ידה נתקדש שמי בעולם, ועל כן אין לך לחשוש שינכו לך מזכויותך עקב כך, כיון דכנגד זה יש לך רווח גדול מפרסום שמי הגדול בעולם.

עפ"י פ"י הישועות יעקב הכתוב בתהלים (קיה, י) כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם סבוני גם סבבוני בשם

להר"ר שמואל צבי זלמנוביץ מפעיה"ק (ב"ר אברהם מצפת, וח"ר אהרן ברנט מפעיה"ק), להר"ר משה יוסף פרקש מקרית צאנז טבריה (בה"ר ברוך מפעיה"ק, וח"ר מרדכי צבי ברנשטיין מירושלים), להר"ר מרדכי הלברשטאם מפעיה"ק (ב"ר דוב בער מירושלים, וח"ר בצלאל לוינשטיין מפעיה"ק), ולהר"ר יצחק הרשקוביץ מאלעד (ב"ר ברוך צבי מפעיה"ק, וח"ר משה ברוך למברגר מאלעד). ועברו הקהל לקבל פירות.

משה דויטש שליט"א רב ביהמ"ד ויזניץ בנתניה. אח"כ נערך שמחת השלום זכר לרגל הולדת הבן להר"ר אהרן מנחם וייסברגר מפעיה"ק (בהג"ר משה טוביה שליט"א אב"ד בודפסט ורב ביהמ"ד משכנות יעקב בביתר וחתן הג"ר אליעזר אסטרייכר מנהל הותיק דת"ת דרכי אבות בב"ב), להר"ר מאיר כץ מברכפלד (בן הג"ר ישראל אריה מפעיה"ק), להר"ר יחזקאל הרשקוביץ מפעיה"ק (ב"ר אהרן מרחובות, וח"ר מנחם מענדל לוק מפעיה"ק),

תוכן הפלפול שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

ימות השנה מנין ת"ל לומר וכסה, רב אשי אמר חד למצוה וחד לעכב, רבא אמר חד לעונש וחד לאזהרה, (פרש"י ואל יבוא כי בענן - אזהרה, וכסה ענן ולא ימות - זה עונש).

ולהלן בגמ', תניא רבי אליעזר אומר (בגמ' דידן אי' ר"א אומר, ובתורת נתנאל פתח הר"ת ר' אליעזר, ואולם בתו"כ הגי' הוא רבי אלעזר, ובירושלמי ביזמא (פ"א סוף ה"ה) הגי' ר"א ב"ר שמעון, שו"ר בש"ס וניציא וש"ס ויין שפתחו ר"ת רבי אליעזר וכ"ה גי' הילקוט), ולא ימות עונש כי בענן אראה אזהרה, יכול יהיו שניהם אמורין קודם מיתת בני אהרן (פרש"י ונאמר שבעון חסרון מעלה עשן שלא נתנו מתו נדב ואביהוא), ת"ל אחרי מות שני בני אהרן, יכול יהיו שניהם אמורים אחר מיתת שני בני אהרן, ת"ל כי בענן אראה על הכפרת, הא כיצד אזהרה קודם מיתה ועונש אחר מיתה, מאי תלמודא אמר רבא אמר קרא כי בענן אראה ועדיין לא נראה, (פרש"י אראה משמע לעתיד, אלמא כשנאמר מקרא זה עדיין לא נראה, ואי לאחר מיתתו כבר נראה בו ביום, שנא' ויצאו ויכרכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם), ואלא מאי טעמא איענוש (היינו כיון דעדיין לא נאמר העונש א"כ מדוע מתו נדב ואביהוא, שהרי א"א לומר שמחמת העדר מעלה עשן מתו), כדתניא רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על שהורו הלכה בפני משה רבן, מאי דרוש ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט.

והנה ממה דפריך בגמ' רק לאחר דברי רבי אליעזר 'ואלא מאי טעמא איענוש', משמע דלאידך אמוראי דס"ל דשני המקראות יתכן שנאמרו קודם מיתת בני אהרן (והיינו כמו שדן רבי אליעזר בהו"א יכול יהיו שניהם אמורין קודם מיתת בני אהרן, וצריך לפרש דיש מקום לומר דמה דנאמר בפרשה אחרי מות שני בני

במדרש פליאה (הובא במשען המים בפרשתן בשם עיר דוד אות ק"ו ועי' ביש"מ פר' אחרי) בשעה שבאו שני פולסין דנורא בחוטמיהן של נדב ואביהוא אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה מפני מה קרעת להם את הים, השיבו שרפי הקודש השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם, ופלאי. ויתכן לומר בזה בדרך דרוש, בהקדם מ"ש בספר תורת נתנאל (לבעל הקרבן נתנאל) בפרשתן לבאר המדרש עה"פ וידום אהרן מה הו"ל לומר וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ותו"ד דהנה בגמ' יומא (דף נ"ג ע"א) ת"ר ונתן את הקטרת על האש לפני ה', שלא יתקן מבחויץ ויכנים, להוציא מלבן של צדוקין שאומרים יתקן מבחויץ ויכנים, מאי דרוש כי בענן אראה על הכפרת מלמד שיתקן מבחויץ ויכנים, אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר ונתן את הקטרת על האש לפני ה', א"כ מה ת"ל כי בענן אראה על הכפרת מלמד שנותן בה מעלה עשן, ומנין שנותן בה מעלה עשן שנאמר וכסה ענן הקטרת את הכפרת ולא ימות וגו', הא לא נתן בה מעלה עשן או שחיסר אחת מכל סמניה חייב מיתה. ובהמשך הגמ', אמר מר ומנין שנותן בה מעלה עשן ת"ל וכסה, קרא לקרא (פרש"י הא נפקא ליה מכי בענן), אמר רב יוסף ה"ק אין לי אלא עלה מעלה עשן (פי' עלין של עשב מעלה עשן) עיקר מעלה עשן (פי' שורשין של עשב מעלה עשן), מנין ת"ל וכסה וכו', רב ששת אמר אין לי אלא אהל מועד שבמדבר (שהרי נאמר בהאי קרא כי בענן וגו' דבר אל אהרן אחיד וגו', ואהרן היה בזמן המדבר, כן ביארו התוס' בדף מ"ד ע"א סוד"ה בשילה), שילה ובית עולמים מנין, ת"ל וכסה, האי מוכן יעשה לאהל מועד השוכן איתם נפקא (דשמעינן דבכל מקום שישכון כבוד ה' יעשו כל האמור בפרשה), אלא ה"ק אין לי אלא ביוה"כ בשאר

ובגמ' יומא (דף פ"ה ע"ב) יליף רבי אלעזר בן עזריה דפיקוח נפש דוחה שבת ק"ו ממילה, מה מילה שהוא אחד מרמ"ח איבריו של אדם דוחה שבת ק"ו לכל גופו, ורבי יוסי ב"ר יהודה יליף מדכתיב (שמות לא, יג) אך את שבתותי תשמורו, יכול לכל ת"ל אך חלק, ולכא' הרי איצטריך אך למעט דמלאכת המשכן אינו דוחה שבת כמ"ש רש"י עה"ת שם, אך את שבתותי תשמורו אעפ"י שתהיו רדופים וזריזין במלאכת המשכן שבת אל תדחו דאך מיעוטא היא, וא"כ לרבי יוסי ב"ר יהודה דקרא קאי על פיקו"נ מנלן דאין בנין המשכן דוחה שבת.

וי"ל דיליף מהא דכתיב (ויקרא יט, ל) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, ודרשינן בגמ' יבמות (דף ו' ע"א) יכול יהא בנין המקדש דוחה שבת, ת"ל את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו כולכם חייבין בכבודי, אלא דזה ניחא אי נימא דמקדש איקרי משכן, וא"כ שפיר ילפינן דגם בנין המשכן אין דוחה שבת מהא דאין בנין המקדש דוחה, אבל אי משכן לא איקרי מקדש א"א ללמוד משכן ממקדש, וצ"ל דהיינו טעמא דרבי אלעזר בן עזריה דיליף פיקו"נ מק"ו דמילה, משום דס"ל דמשכן לא איקרי מקדש, וצריך תרי קראי דלא דחי שבת הן למשכן והן למקדש, ולא אייתר קרא דאך את שבתותי תשמורו לילף מינה לענין פיקו"נ.

מעתה יבואר דברי המדרש, דהנה בגמ' שבת (דף קל"ב ע"א) אמר עולא דמילה דוחה שבת הוא מהלכה למשה מסיני, ופריך בגמ' א"כ היאך יליף מינה רבי אלעזר בן עזריה בק"ו לענין פיקו"נ דמה מילה שהוא אחד מאיבריו של אדם וכו', הא קי"ל דאין דנין ק"ו מהלכה, ומסיק ר' יוחנן דנפק"ל מקרא וביום השמיני, ביום אפי' בשבת, עי"ש.

נמצא דלמ"ד דילפינן דמילה דוחה שבת מביום השמיני, לדידיה שפיר ילפינן פיקו"נ מק"ו ממילה, וא"כ אייתר קרא דאך את שבתותי להא דמלאכת המשכן אינה דוחה שבת, וצ"ל דאיצטריך תרי קראי חד למשכן וחד למקדש והיינו דמשכן לא איקרי מקדש, ולפי"ז כמו"כ צריך תרי קראי למעלה עשן חד למשכן וחד למקדש, ולפי"ז ליכא קרא דמעלה עשן מעכב, ולאידך מ"ד ליכא קרא לעונש מיתה, וכן ליכא קרא לשאר ימות השנה, ולא היה לנדב

אהרן, קאי על בזאת יבא אהרן אל הקודש וגו', אבל האזהרות לא ליכנס רק בענן, נאמרו קודם, דאין מוקדם ומאוחר בתורה), ולדידהו ניחא שפיר מה דנענשו נדב ואביהוא משום שלא נתנו מעלה עשן, וכמבואר מדברי רש"י דמשו"ה אתי רבי אליעזר לאפוקי דלא נימא שבעון זה מתו, ורק לפי מה שאמר רבי אליעזר דהעונש עדיין לא נאמר קודם מיתת בני אהרן, על כן מתמה בגמ' א"כ מדוע מתו. ועכ"פ נתבאר דלאידך דיעות בגמ' י"ל דסיבת מיתת שני בני אהרן הוא בגין מה שלא הכניסו מעלה עשן, וכן ס"ל להירושלמי שם עי"ש בפני משה, ובשיח יצחק כאן, וגם במצפ"א כאן נקט דלחד מ"ד יתכן שמחמת זה מתו, עי"ש.

ואמנם לכא' היה מקום לאהרן לטעון דאף שחיסרו מעלה עשן אין להם למות, דאע"ג דאיכא תרי קראי, מ"מ לא אתי קרא יתירא לעכב או לעונש, וכן לא אתי לרבות שאר ימות השנה, דאיצטריך קרא יתירא לרבות אזהרה למקדש, ולעולם איכא רק אזהרה בלחוד ולא עיכובא או עונש, וכן ליכא קרא לשאר ימות השנה, ואע"פ דאמרינן בגמ' דילפינן אזהרה למקדש מקרא דוכן יעשה לאהל מועד השוכן איתם בתוך טומאתם, מ"מ מלבד מה דפשטות הכתוב קאי על סדר הקרבנות וההזאות כפרש"י בחומש, י"ל גם דהך קרא ג"כ נאמר רק אחר מיתת בני אהרן, ובעת הבאתם את הקטורת עדיין לא נאמר, וא"כ היה להם מקום לפרש דמה שנא' וכסה ענן וכו' ולא ימות, אתי להורות דגם במקדש צריך מעלה עשן וא"כ לא הו"ל ליענש.

אכן לכא' לפימ"ד בגמ' ריש עירובין (דף ב' ע"א) דמקדש איקרי משכן, ומשכן איקרי מקדש, א"כ כיון דילפינן חיוב מעלה עשן במשכן ממילה ידעינן שהוא גם במקדש (וצ"ל כיון דגם המקדש בכלל משכן ממילה לא מסתבר שהציווי הוא רק במשכן, אף דנאמר אהרן בפרשה), וממילה דאין לומר דקרא יתירא אתי למקדש, וע"כ דקרא יתירא לעכב ולעונש, נמצא מעתה דאי משכן איקרי מקדש, א"כ אייתר קרא לעונש, וא"כ לא היה אמתלא לבני אהרן על שהקטירו בלא מעלה עשן, ושפיר מוכן דעל כן נענשו, אבל אי משכן לא איקרי מקדש ולא אייתר קרא לעכב ולעונש ומעתה היה מקום להתרעם על עונשם.

ואביהוא להיענש על מה שחיסרו מעלה עשן. וזהו כוונת המדרש, וידום אהרן מה הו"ל לומר וביום השמיני ימול בשר ערלתו, דמהאי קרא דשמעינן מינה דמילה דוחה שבת מוכח דלא היה בדין להענישם וכנ"ל, ואפ"ה וידום אהרן שלא הרהר כלל וזהו רבותא דאהרן, עכתו"ד ודפח"ת. וע"פ דרכו י"ל עוד עד"ז באו"א, דהנה בגמ' שבועות (דף ט"ז ע"ב) טומאה בעזרה מגלן (פרש"י מי שנמא בעזרה מגלן דמחייב), א"ר אלעזר כתוב אחד אומר את משכן ד' טמא, וכתוב אחד אומר כי את מקדש ד' טמא, אם אינו ענין לטומאה שבחויץ תנהו ענין לטומאה שבפנים, ופריך וקרא מייתרי הא מיצריך להכי דתניא רבי אלעזר אומר אם נאמר (לענין טומאת מקדש) משכן למה נאמר מקדש, ואם נאמר מקדש למה נאמר משכן, אילו נאמר משכן ולא נאמר מקדש הייתי אומר על משכן יהא חייב שהרי (המשכן) משוח בשמן המשחה, ועל מקדש לא יהא חייב, ואם נאמר מקדש ולא נאמר משכן הייתי אומר על מקדש יהא חייב שהרי קדושתו קדושת עולם (פרש"י קדושתו קדושת עולם, שאין אחריה היתר במות, דסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעת"ל, ועי"ש בתוס' ד"ה קדושתו), ועל משכן לא יהא חייב, לכך נאמר משכן לכך נאמר מקדש, הרי דס"ל לר"א דצריך תרי קראי למשכן ולמקדש משום דאין למדין זה מזה, והיינו דמקדש אינו בכלל משכן ומשכן אינו בכלל מקדש, וקאמר טעמא משום דמקדש קדושתו קדושת עולם דקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעת"ל. נמצא לפי"ז דאי קדושה ראשונה קידשה לעת"ל, א"כ איכא מעליותא למקדש טפי ממשכן ולכן מקדש אינו בכלל משכן, וצריך תרי קראי למשכן ולמקדש, אבל אי קדושה ראשונה לא קידשה לעת"ל לא שייך להא דקדושתו קדושת עולם, וי"ל דמקדש בכלל משכן ולא בעינן תרי קראי למקדש ולמשכן, (וכ"כ במשען המים פר' ויקהל לדרכו עי"ש).

ועכ"פ אי נימא דקדושה ראשונה קידשה רק לשעתה ולא לעת"ל, הרי משכן ומקדש חד מילתא ותו לא איצ' קרא יתירא לתרוויהו, ואף דאכתי במשכן איכא מעלה שנמשח, מ"מ היה די בקרא למשכן וממילא נדע למקדש שאין לו מעלה יתירא,

ואף במקום שנאמר להדיא משכן וכגון בחיוב מעלה עשן שנא' בו אהל מועד, מ"מ אילו נאמר משכן הוי ידענא נמי מקדש, דמסתברא דאי קדושה ראשונה קידשה רק לשעתה הרי דומה מקדש למשכן, וממילא מסתברא דמקדש ומשכן חדא מילתא (אף שלענין משיחה לא דמי), ומעתה אילו נאמר משכן הוה ידענא נמי מקדש, ודו"ק.

והנה בגמ' מגילה (דף י' ע"ב) מייתי ראי' דקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעת"ל, מדתניא רבי אלעזר בר' יוסי אומר גבי בתי ערי חומה דכתיב אשר לוא חומה, אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן, (דרש כאילו כתיב אשר לא חומה), והיינו משום דקדשה לשעתה וקדשה לעת"ל עי"ש.

והתוס' בערכין (דף ל"ב ע"א ד"ה אשר) הביאו בזה מה שפרש"י לוא כתיב, משמע לו ומשמע לא, כלומר אין לו עכשיו והיה לו קודם לכן, וכתבו דאינו כן בחומשין מדוייקים כתיב לו בוי"ו וקרי לא באל"ף, והמדפיסים שמו דבריהם בסוגר וגרסי לאידך גיסא, עי"ש. וטעמם משום דבכל הספרים שלנו הוא להיפך דהכתיב הוא לא באלף והקרי הוא לו בוי"ו (וראה בזה בתורה תמימה שם).

נמצא דלפי גירסת התוס' דהקרי הוא לא באלף, א"כ אי יש אם למקרא דרשינן הקרי אשר לא חומה באל"ף, לומר דאע"פ שאין לו עכשיו חומה יש לה דין בתי ערי חומה, והיינו משום דקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעת"ל, אבל אי יש אם למסורה אזלינן בתר הכתיב אשר לו חומה בוי"ו, ודרשינן דדווקא ביש לו עתה חומה הוא דהוי בתי ערי חומה, והיינו דקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קדשה לעת"ל.

נדע מש"כ המפו' דמה שיצאו בני ממצרים קודם שנשלם זמן ד' מאות שנה משום דשאר גלויות משלימות הזמן, וכתבו בספרי דרוש (עמודיה שבעה, עמוד השלישי דרוש ט"ו, דף כ"ט, ובארץ חמדה, להמלבי"ם, דרוש לפר' פרה, ד"ה ויש להוסיף) דהאי תירווצא אתיא למ"ד בקידושין (דף י"ח ע"ב) דאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר שפחות, והיינו לפימ"ד בזה"ק (תיקונים תיקון ז' דף קמ"ו ע"ב; ח"ב דף צ"ד ע"ב) עה"פ וכי ימכור איש את בתו לאמה דקאי על השי"ת שמכר כנסת ישראל להשתעבד בין האומות, דהגלות בדמיון לאב שמכר את בתו, וממילא למ"ד דאין אדם

למלך שכעס על בנו, היתה לפניו אבן גדולה ונשבע המלך שהוא זורקה בו. אמר המלך, אם אני זורקה בו עוד אין לו חיים, מה עשה המלך, כתתה ועשאה צרורות קטנות והיה זורקה בו אחת אחת, נמצא לא הזיק את בנו ולא ביטל את גזירתו, ועד"ז עשה השי"ת בגזירת השעבוד שלא יהא כל גזירת הגלות בפעם אחת.

ודאתינן להכא יובן מאמר המדרש, בשעה שבאו שני פולסין לחוטמיהן של נדב ואביהוא, והיינו בגין דלא הביאו מעלה עשן, דלא היה להם מקום לטעות דאינו מעכב דהרי חזר הכתוב לומר וכסה ענן הקטורת להורות דמעלה עשן מעכב את הקטורת, דאין לומר דאיצטרך תרי קראי חד למשכן וחד למקדש, דהרי משכן איקרי מקדש וכו', דלא אמרינן דמקדש יש בה מעלה יתירה דקדושתה קדושת עולם, דזה אינו, דקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעת"ל, דאזלינן בתר המסורת דכתיב אשר לו חומה דרק ביש לה חומה הו"ל בדין בתי ערי חומה. ומעתה דיש אם למסורת א"כ נקמינן דאין אדם מוכר לשפחות אחר שפחות דכיון שבגד בה שוב אין רשאי למכרה, וא"כ עכצ"ל דכל הגלויות הם השלמת גלות מצרים, על כן אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה מפני מה קרעת להם את הים, הלא מוטב היה שישלימו את כל הגלות במצרים ויהא סוף וקץ לכל צרות עמו בני, השיבו שרפי הקודש השיבו ה' אליך ונשובה חדש ימינו בקדם, רצ"ל דבהכרח היה צריך למהר לגאלנו כי כבר באו מים עד נפש בירידה הרוחנית, ולולי ה' שהיה לנו לרחמנו להוציאנו מיד היו ח"ו נשקעין עד ששוב לא היה להם תקומה ח"ו, ורק על ידי שבחזוק יד הוציאנו הועיל לנו תשובה וכו', ודו"ק.

מוכר את בתו לשפחות אחר שפחות בדין הוא שאחר שנמכרו ישראל לגלות במצרים שוב לא יגלו עוד, וע"כ דהגלויות האחרות אינם גלות חדשה אלא המשך והשלמה לגלות מצרים.

והנה בגמ' קידושין (דף י"ח ע"ב) נחלקו תנאי בקרא (שמות כא, ז-ח) וכי ימכור איש את בתו לאמה וגו' לעם נכרי לא ימשול למכרה בכגדו בה, דרבי עקיבא מפרש בכגדו כיון שפירש טליתו עליה שוב אין רשאי למכרה, דהיינו דכאשר השיאה פ"א שוב אין יכול למכרה עוד דאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות, ורבי אליעזר דרש בכגדו כיון שבגד בה שוב אין רשאי למכרה דהיינו דרק כאשר מכרה לאמה שוב אינו יכול למכרה עוד דאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר שפחות, ומסיק הש"ס במאי קמיפלגי רבי אליעזר סבר יש אם למסורת לכך דורש לשון בגד בה, ורבי עקיבא סבר יש אם למקרא דמשמע לשון בגד עי"ש, ופרש"י דלפי המסורת כיון דכתיב בכגדו ולא בכגדו, הו"ל לשון בגידה, לכן לרבי אליעזר כיון שבגד בה שוב אינו רשאי למכרה, ורבי עקיבא ס"ל דיש אם למקרא וכיון דקרינן בכגדו הוי כמו ותתפשוהו בכגדו, א"כ הכי קאמר דאם פירש טליתו עליה אינו רשאי למכרה, אבל מוכר לשפחות אחר שפחות, יעו"ש ובתוס'.

עוד נקדים מה שנודע מהאריה"ק עה"פ ולא יכלו להתמהמה, דאילו היו בני מתעכבים במצרים עוד שעה קלה היו נשקעין ח"ו בני שערי טומאה ושוב לא היה להם תקומה ח"ו, לכן הוכרח הקב"ה להוציאם מיד בחפזון אע"פ שעדיין לא נשלם זמן גזירת הגלות, והקב"ה חישב את הקץ ע"י שישלימו גזירת הגלות בשאר הגלויות, ועד"ד דאי' במדרש שוח"ט (פרק ו') ר' חנינא אמר, משל

תוכן התורה שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

דקדקו בזה רבים והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע. והנראה בזה, ובהקדם מש"כ הגה"ק החתם סופר זי"ע בפסוק זה, דלכא' הלא כבר אמר להם משה תחילה (פסוק ד) כי היום ה' נראה אליכם, ומהו שאמר עתה 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'', גם יל"ד מאי 'תעשו' והלא ישראל

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא ט, ה-ו) ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה', ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'. ויל"ד מה שחזר ואמר 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו' וגו', אחרי שכבר כתב ששמעו לקולו ויקחו את אשר צוה משה' וגו', וכבר

לא עשו דבר רק אהרן.

אך אמרו חז"ל (קידושין דף מ"א ע"ב) מנין ששלוחו של אדם כמותו, שנאמר (שמות יב, ו) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל, וכי כל הקהל שוחטים, אלא ששלוחו של אדם כמותו, וה"נ הם יעמדו ויכוונו שאהרן עושה בשליחותם לא כשלוחא דרחמנא לחוד אלא גם בשליחותם כמסקנת תוס' פ"ק דקידושין (דף כ"ג ע"ב ד"ה דאמר) דכהני שלוחא דידן נמי נינהו, ובכוונה הזאת תעשו אותם אתם, כי שלוחכם כמותכם, ואז וירא אליכם לכולכם כבוד ה', כי כולכם הקרבתם.

והנה בקרח כתיב (במדבר טז, יט) ויקהל עליהם קרח את כל העדה, וכתב הרמב"ן כי קרח טען מה שירדה אש מן השמים בעבודת אהרן היינו משום שהציבור עשו אותו שליח, יעמדו נא כל העדה עלי גם אותי וענני ה' באש, על כן ותקהל עליהם כל העדה, עי"ש. והיינו ממש כנ"ל, אלא שלפ"ז כשם שבקרבנותיו של אהרן הוה כאלו כולם בעצמם עשו המצוה ה"נ קרח הוא שלוחם כמותם וכולם הקטירו, ורצה הקב"ה לכלות אותם כרגע, אלא הא קי"ל (קידושין דף מ"ב ע"ב) למצוה יש שליח אבל אין שליח לדבר עבירה, והטעם לפי שדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, והיינו מה שמען משה רבינו ע"ה (במדבר טז, כב) א"ל אלוקי הרוחות לכל בשר, כי אלוקי עולם ה' והוא הרב ואליו ראוי לשמוע, וא"כ האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף בתמי', עכ"ל הזהב.

וכבר ביארנו מכבר דהנה החתם סופר זי"ע קיצר מאוד בדבריו, אולם לכאן כוונתו במה שאמר דמאחר ואהרן עושה בשליחותם לכן יעמדו ויכוונו שעושה ומקיים שליחותם, מקור הדברים בדברי חז"ל הנודעים במס' תענית (דף כ"ז ע"א) על עניין המעמדות שהיו במקדש, שדרשו שם בפסוק (במדבר כה, ב) צו את בני ישראל לאמר את קרבני לחמי לאשי תשמרו להקריב, וכי היאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו, מכאן התקינו נביאים הראשונים עשרים וארבעה משמרות, ועל כל משמר ומשמר היה מעמד של כהנים לויים וישראלים וכו', והיינו שבוה שהיו אנשי מעמד וישראלים עומדים שם הם מראים בעצמם שהכהנים הם שלוחיהם, וזהו כוונת החתם ספר שבכדי שיהא שלוחם צריכים לעמוד ולהראות שהוא שליחם. וכן פסקו הפוסקים (ראה בעל העיטור,

שער המילה והלכותיה, ד"ה החלק הרביעי; שבלי לקט, הל' מילה, סי' ד') בעניין המילה שיעמוד האב ליד המוהל בשעת המילה, כדי להראות שהמוהל הוא שלוחו לדעתו לקיים את מצוות מילת בנו המוטלת על האב.

אכן עדיין יש להקשות כקושיית התוס' איך אפשר כלל להסתפק אי כהני שלוחי דידן הרי אמר רב הונא בריה דר' יהושע הני כהני שלוחי דרחמנא, דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד ושלוחא דידן מצי למיעבד, ומעתה מה יש לבוא ולעמוד ליד הכהנים אם הם שלוחי דרחמנא. ואכן בדברי החת"ס מתורץ כי ביאר שהכהנים יש בהם תרתין, הן שלוחי דידן והן שלוחא דרחמנא וכנ"ל, אכן אפ"ל עוד, עפ"י מה שכבר הבאנו כמ"פ מש"כ הגרש"ק בבנין שלמה על הרמב"ם (הל' תפילה פ"א ה"ה) לתרץ עפ"י מה דאיתא בקידושין שם, דפריך אמילתא דר' הונא בריה דר' יהושע והא עבדא דאיהי לא מצי מקבל גיטא ושליח מצי משוי, ומשני ולא היא ישראל לא שייכי קרבנות כלל עבד שייך בגיטין, דתניא נראין הדברים שהעבד מקבל גיטו של חבירו מיד רבו של חבירו, הרי דלענין שיוכל לעשות שליח אין צריך להיות מצי עבד ממש, דסגי במה שהוא קצת בתורת מעשה השליחות, וא"כ י"ל דכל ישראל איתנהו בתורת קרבנות על ידי תפילה, דהרי אמז"ל דתפלות כנגד תמידים תקנום, וא"כ שפיר הו"ל כהני שלוחי דידן דכל אחד מישראל חשיב עכ"פ כמצי עבד במקצת ע"י התפילה. ואמנם רב הונא בריה דר' יהושע סבר שתפילות אבות תקנום ואין לזה שייכות עם הקרבנות, ולכן מההכרח מהא דמי איכא מידי וכו' ס"ל דהני כהני שלוחי דרחמנא.

זהו שרמז הכתוב ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה שנתקרבו שם לעמוד על הכהנים בשעת ההקרבה, להראות שאהרן ובניו הם שלוחי ישראל כולם, ואיך יתכן שיהא שלוחם הרי מי איכא מידי וכו' אלא ויעמדו לפני ה' ואין עמידה אלא תפילה (ברכות דף ו' ע"ב), שעמדו להתפלל ובוה הראו שע"י שהם שייכים בתפילה יש להם שייכות לענין הקרבנות, והוי בבחי' מצינן למיעבד, ולכן אפשר שיהיו הכהנים שלוחי דידן, ולזה אמר להם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו שתהיו מתפללים לפניו, ואז הוי הכהנים שלוחכם ושלוחו של אדם כמותו ואז וירא אליכם כבוד ה', ולא לכהנים בלבד, כי כולכם יחשב לכם כאילו

הקרבתם קרבן ע"ג המזבח וכהני ה' תקראו.

א"י עפ"י הנודע מש"כ בספה"ק ישמח משה (פר' צו) בפסוק (ויקרא ז, יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב לו פיגול יהיה וגו', ותו"ד שם דלכא"ו יש להפליא למה תצא זאת מלפני הכהנים עובדי ה' לשחוט את הזבח על מנת לאכלו ביום השלישי דייקא, דאטו ברשיעי עסקינן או מומר להכעיס ח"ו, הלא מסתמא הכהנים המה יראי ה', ואין בודקין מן המזבח ולמעלה.

וביאר בקדשו, עפ"י הנודע מקדמונים בטעם הבאת הקרבן לכפרת חטאו דכבר נשאלה שאלה (יומא כב, ב) אם אדם חטא בהמה מה חטאה. אלא דעיקר הקרבת הקרבן הוא, שעל ידי זה יתעורר האדם לחשוב עם נפשו ולשוב בתשובה, ויתבונן וידע שכיון שחטא היה הוא באמת צריך להישחט, ובראייתו את שחיטת הבהמה יהיה נבהל לבו בקרבו כי כך היה צריך להיעשות לו ועל ידי זה יתחרט וישוב בתשובה שלימה.

אולם אם לא יעשה חשבון נפשו אזי הקרבן אינו כלום והירצה ה' באלפי אילים (מיכה ו, ז), והנה כי בן קרבן כזה אינו עולה לרצון, וממילא אין להכהנים לאכלו, כי הכהנים אוכלים בזמן שהבעלים מתכפרים ולא בזמן שאין הבעלים מתכפרים בו (פסחים נט, ב). וכל אדם שבא להקריב קרבן עליו לעשות חשבון נפשו, והבאת הקרבן תחשב לו כדת רק כאשר יפשפש היטב במעשיו ויטיב דרכיו ויתקן אורחותיו, שאז אז יתקבל הקרבן לרצון לפני השי"ת לריח ניחוח.

אמנם זה דבר התלוי במחשבת הבעלים המקריבים, ואיך יוודע להכהן המקריב אותו אם הבעלים חשבו לנפשם כנ"ל, ואם עשו תשובה להכשיר הקרבן אם לאו. וכתב שם זקה"ק דליבו

אומר לו וברור בעיניו, כי זה היה סיבה מאת ה' החוקר לב ובוחן כליות, שבאם הבעלים לא שמו אל לבם ככל הנ"ל ולא שבו בתשובה כראוי, אז בעל כרחו של הכהן נזרקה במחשבתו בעת הקרבה לחשב לאכול הקרבן ביום השלישי, לגלות דהקרבן פסול ואינו ראוי להקרבה והכהנים לא יאכלוהו.

זה שאמר ואם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי, כפירוש רש"י שמחשב לאכלו ביום השלישי לא ירצה, ושלא תקשה איך יצויר מחשבה פגולה כזו בכהני ה', על זה אמר המקריב אותו, רצ"ל הבעלים לא יחשב לו, כלומר לא עשה חשבון נפשו כראוי, לכך פיגול יהיה כי מה' היתה נסיבה לשום זה במחשבת הכהנים, למען לא יאכלוהו ולמזבח לא יעלה כאמור, והבן, עכתוד"ק.

וי"ל דלכן בקרבנות ציבור נתקנו המעמדות שהיו אנשי מעמד מתענים ומתפללים בשליחות כל ישראל על הקרבנות שיתקבלו לרצון ע"י תשובה שלימה.

וז"ש ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' שהיו מתפללים על הקרבנות שיתקבלו לרצון, והיו שבים בתשובה שלימה, וכדאיתא כאן בתרגום יונתן בן עוזיאל 'וקמו בלב שלים קדם ה'". ועל זה אמר להם משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו שכן ההוראה לכל יחיד ויחיד המביא קרבנו לכפרה שיעורר לבנו בתשובה שלימה ותפילות ותחנונים, שהעיקר אינו הקרבן וכדכתיב (שמואל א טו, כב) החפץ לה' בזבחים ועולות וגו' אלא העיקר זה הדבר היינו התפילה והתשובה ואז וירא אליכם כבוד ה' שתהיה עבודתו לרצון ויעלה לריח ניחוח לפני ה'.

וזהו מה שדרשו כאן במדרש (תו"כ ריש פרשתו, ה"ו) אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם, שזה העיקר בהבאת הקרבן לשוב בתשובה שלימה על מעשיו ואז יהיה הכהן העובד בכוננות רצויות ושלימות ותהי לרצון עבודת ישראל עמך.

רבי ירמיה כהן שליט"א אב"ד פאריז, לוי - הרה"ח ר' פנחס יוחנן הברפלד מביתר, שלישי - הגאון רבי שלום אייזנברגר שליט"א דומו"צ קרית צאנז ירושלים, רביעי - הגאון רבי קלמן מלר שליט"א רא"כ ש"ס בירושלים, חמישי - הגאון רבי משה דויטש שליט"א רב ביהמ"ד ויזניץ בנתניה, שישי - מרן שליט"א, שביעי - הרה"ג רבי יעקב וייס שליט"א מירושלים, החתן מורנו זאב אריה קליין נ"י, החתן

יום שב"ק

פסוקי דזמרה התפלל לפני העמוד - הרה"ג רבי שלמה זלמן דוב למברגר שליט"א אב"ד מאקאווא נתניה ור"מ בישיבה"ק, שחרית התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' אשר דוד גליק שליט"א מנה"ר דישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק. ואמרו היוצרות לפרשת החודש. בהוצאת ס"ת הב' התכבד - הרה"ח ר' אהרן הרשקוביץ מרחובות. בעליות התכבדו, כהן - הגאון

לייבל למברגר מפעיה"ק, גלילה - הרה"ח ר' שמואל מלר מביתר.

וברכו החודש ניסן, כשמעיני הקודש זולגות דמעו כמים, ובפרט בפסיקא 'ולגאולה קרובה'. תפילת מוסף התפלל מרן שליט"א לפני העמוד, כנהוג בשבת החודש. בחזרת הש"ץ ניגן כל קטע וקטע מהיוצרות בניגון אחר, וכן ניגנו ישמחו במלכותך כנהוג. לאחר התפילה אמרו 'אנעים זמירות'.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט עתיקא קדישא העעל"ט

העשי"ן וכו', כי זה כל האדם. ואמנם צדיקים שכל גופם התקדש בקדושה עילאה ובדביקות בהשי"ת היה האברים מלמדים אותם את כל המצוות, כאשר האריכו הרבה בזה בספה"ק דאברהם אבינו ע"ה בגודל קדושתו השיג לקיים כל מצות התורה ע"י איבריו וגידיו אחר אשר קידשם וטיהרם במאוד מאוד והם המה יעצו לו המעשה אשר יעשה. וי"ל דכמו"כ היה גבי אהרן כהנא קדישא אשר בקדושתו השיגו אבריו להבין את המצוה אשר מוטל עליהם, ומכך למד והשיג אשר יצטוו אח"כ מהבורא ב"ה, והתבונן בחלקו בתורה והבין כי בעת הזאת עליו לברך את בני ישראל באהבה בברכת כהנים.

והנה מצינו ד'ידיו' רומז לתורה, וע"ד מה שאמרו חז"ל (מכות דף י"א ע"ב) עה"פ (דברים לג, ז) ידיו רב לו, דלא הוה קא ידע למישקל ומיטרח בשמעתא בהדי רבנן, היינו שלא היה ביכולתו לפלפל בתורה, וביקש משה ידיו רב לו, רצ"ל שיהיה לו חלק בשמעתא בחי' ידיו רב לו, הוא בחי' התורה יעו"ש. (ועיין בספה"ק אוהב ישראל (פר' בשלח עה"פ וידי משה כבדים; ליקוטים חדשים, פר' קרח, עה"פ כאשר דבר ה' ביד משה) מש"כ בפסוק (שמות יז, א) והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל).

וזה שרמז במסורה בתיבת 'ידיו', דהכתיב היא 'ידו' והקרי 'ידיו' רומז לתורה הק' כנ"ל, והרמז בזה שהיה אהרן הכהן מתבונן בחלקו בתורה הק', והשיג כי בעת הזאת עליו לברך את ישראל בברכת כהנים, והבין.

מירושלים - ניז כ"ק מרן זי"ע.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, ברוך א"ל עליון - הרה"ח ר' נפתלי יצחק זלמנוביץ מפעיה"ק, דרוז יקרא - הרה"ח ר' יוסף וייספיש מב"ב, שבת היום - הרב ברוך פרקש מפעיה"ק.

יעקב מלר נ"י, הרה"ח ר' ישעיה ברגמן מפעיה"ק, הרב חיים גולדשטיין מפעיה"ק, אחרון - הבחור הבר מצוה יקותיאל יהודה נ"י בן הרה"ג ר' צבי אלימלך שטרן שליט"א רא"כ בעמנואל, מפטיר - הרה"ג רבי שלמה זלמן דוב למברגר שליט"א אב"ד מאקאווא נתניה ור"מ בישיבה"ק. הגבה בס"ת הא' - הרה"ח ר' ישעי' טאובר מירושלים, גלילה - הרה"ח ר' דוב בער הלברשטאם מירושלים, הגבה בס"ת הב' - הרה"ח ר'

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא ט, כב) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים. הנה הכתיב הוא ידו, והקרי הוא מלא ביו"ד ידיו, וצ"ב הרמז שמרומז בזה.

וברש"י ויברכם ברכת כהנים יברכך יאר וישא, וירד מעל המזבח. וכבר נתקשה הרמב"ן דלפיו"ז נמצא דפרשת 'דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל' שבחומש הפקודים (כמדבר ו, כג) מוקדמת לזה. ואולי כן הוא, כי סמוכה למה שנאמר שם (ז, א) ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן. ויתכן לומר, כי אהרן פרש כפיו השמים וברך את העם כאשר עשה שלמה, שנאמר (מלכים-א ח, כב) ויעמוד שלמה לפני מזבח ה' ויפרוש כפיו השמים, ושם נאמר (פסוק נה) ויעמוד ויברך את כל קהל ישראל קול גדול לאמר וכו', עכ"ל.

ויש לתרין עוד, דלעולם שפיר בירכם אהרן בברכת כהנים, ואף דעדיין לא נצטווה על כך רק לאחר זמן, מ"מ כבר מצינו גבי אברהם אבינו ע"ה דקיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא ניתנה (יומא דף כ"ח ע"ב), ונודע מאמר הצדיקים (ראה קדושת לוי, לפורים, קדושה ראשונה, ועוד) כי האדם נברא עם רמ"ח אברים ושם"ה גידים, המכוונים כנגד רמ"ח מצוות עשה ושם"ה ל"ת, כי על ידי רמ"ח מצוות עשה ושם"ה ל"ת משלים האדם הקומה השלימה שלו בספירות עליונות, אשר על זה אמר שלמה בחכמתו סוף דבר הכל נשמע את אלקים ירא היינו לשמור כל הל"ת והאזהרות, ואת מצוותיו שמור לקיים כל

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הרה"ג ר' צבי אלימלך שטרן שליט"א רא"כ בעמנואל, לוי - הר"ר דוד לוי מפעיה"ק, שלישי - הרב שמואל ברנשטיין מפעיה"ק, גלילה - הבה"ח בנש"ק נחום שמעון מוטצען נ"י בן הרה"ג ר' ברוך שליט"א

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין העעל"ט

ועמדו לפני ה', ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'. ודקדקו המפ' באומרו 'זה הדבר'. ובאור החיים הק' הביא מהמדרש (במדב"ר יב, ח) זה הדבר, מהו זה הדבר, על המילה, כמ"ד (יהושע ה, ד) זה הדבר אשר מל יהושע, ע"כ. והקשה שם האור החיים הק' דלכא' הוא סתום ונעלם, דהרי לא מל אותם משה באותו היום, ומה ענין מילה להכא. אכן הכוונה היא על ערלת לבם שהוא דבר המבדיל בין ישראל וכו', וצוה למול ערלת לבבם, ובוה יראה להם כבוד ה'.

ובהמשך הדברים כתב שם האור החיים הק', וזל"ק, שוב בא לידי מדרש אחר בילקוט (תו"כ ריש פרשתו, ה"ו) וז"ל, זה הדבר אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם ותהיו כולכם ביראה אחת בעצה אחת לשרת לפני המקום וכו', ותהיה עבודתכם מיוחדת לפניו דכתיב (דברים י, מז) ומלתם את ערלת לבבכם וגו', ואם עשיתם זה, וירא אליכם כבוד ה', ע"כ, והם דברינו עצמם, עכל"ק.

הנה דברי תורה הם פרים ורבים ובוודאי ניתן להעמיק ולהתבונן עוד בדברי חז"ל הללו, ומהם נדע ונבין המעשה אשר נעשה.

- בנין המשכן בא לכפר על העגל, ועכ"ז בא הציווי קודם החטא -

לא אאריך הרבה בשל חולשתי באשר עוונותי הכשילו כוחי, ובקוצר אמרים אבא בארה לביאור הענין ברעיון אחד, הנה כאשר נתבונן במעשה בנין המשכן נגלה ענין נשגב ונורא, דהנה מבואר בדברי חז"ל כי ציווי בנין המשכן נאמרה מפי ה' עוד קודם שחטאו ישראל בעגל, [והם שמצינו בזה חילוקי מדרשים אך עכ"פ לפי חלק מהדיעות נצטווה משה לבנות המשכן עוד בטרם נכשלו ישראל], ולעומת זה הלא ידוע כי גוף בנין המשכן לא היה רק כדי לכפר על בני ישראל על מעשה העגל, דהיות וחטאו כ"כ והרחיקו רגלי השכינה, היו צריכים לבנין המשכן בשביל שתהא השכינה שורה בקרבם על ידי המשכן והקרבת, וכן אמרו חז"ל (שמו"ר נא, ד) משכן העדות - עדות היא לישראל כי מחל להם על עון העגל. ומעתה לכא' הלא אין הדבר מתיישב, דאם אכן בא הציווי קודם המכשול היאך יהיה הדבר עדות לישראל שמחל להם החטא, הלא עוד בטרם

בתוה"ק בפרשתו (ויקרא ט, א) ויהי ביום השמיני קרא משה וגו', ויל"ד מה שפתח אומרו בלשון ויהי מה בא ללמדנו.

ודרשו חז"ל במס' מגילה (דף י' ע"ב) א"ר לוי ואיתימא ר' יונתן דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער, כמו ויהי בימי אחשורוש וכו', ופריך והכתיב ויהי ביום השמיני וגו', והאיכא טובא, אמר רב אשי כל ויהי איכא הכי ואיכא הכי, ויהי בימי אינו אלא לשון צער, עכ"ד הגמ'. והמקום אתנו לכאר מה מלמדנו כאן שפתח בלשון 'ויהי' שעליו אמרו שם איכא הכי ואיכא הכי דפעמים הוא לשון צער ופעמים לשון שמחה.

במדרש רבה ריש פרשתו (ויק"ר יא, א) רב אהבה בר כהנא פתח (משלי ט, א) חכמות בנתה ביתה טבחה טבחה וגו', ר' ירמי' בר עילאי פתר קרא בכרייתו של עולם חכמת בנתה ביתה זה הקב"ה דכתיב ביה (שם ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ, הצבה עמודיה שבעה אלו שבעה ימי בראשית שנאמר (שמות כ, יא) כי ששת ימים וגו', ויברך אלוקים את יום השביעי (בראשית ב, ג), טבחה טבחה - ויאמר אלוקים תוצא הארץ (שם א, כד), מסכה יינה ויאמר אלוקים יקוו המים (שם פסוק ט), אף ערכה שולחנה ויאמר אלוקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע (שם פסוק יא), שלחה נערותיה תקרא זה אדם וחווה, על גפי מרומי קרת שהסיטן הקב"ה וקרא אותן אלוקות, הה"ד (שם ג, ה) והייתם כאלוקים, אחר כל השבח הזה מי פתי יסור הנה, הן הניחו דעתו של הקב"ה והלכו אחר דעתו של נחש בשביל כך חסר לב אמרה לו (שם ג) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, ע"כ.

והוא פלאי, דמתאר גדלות ורוממות אדם הראשון עד שקראו השי"ת אלוקות כמו שנאמר 'והייתם כאלוקים', והוא תימה גדולה, דהלא כאשר נתבונן נראה שדברים הללו נאמרו על ידי הנחש הקדמוני, אשר רצה לפתות את אדם וחווה לחטא, ומדוע כינו במדרש כביכול שהקב"ה הוא שקראו אלוקות. עוד זאת ראוי להבין מה בא ללמדנו בזה בגדלות האדם הראשון, ושייכות הענין לפסוקא הדין ד'ויהי ביום השמיני'.

להלן בהמשך הכתובים (ויקרא ט, ה-ו) ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה

שחטאו כבר באה ההוראה לבנותו.

- ענין יישוב הסתירה בין הידיעה לבחירה -

אכן כבר גילו לנו חז"ל כי כבר היה מי שטען כך ונתוודע לו כי זהו טעות מיסודה, וכפי שאמרו בגמ' (ב"ב דף ט"ז ע"א) ביקש איוב להפוך הקערה על פיה וכו' בראת רשעים בראת צדיקים וכו', כי ראה איוב את טבע הבריאה כדבר שנברא פעם אחת וכצביון שהיה בבריאה כך נקבע לתמיד לרכות גם בני אדם שבטבע ובמזל שנולדו בו, כך ישארו תמיד מבלי יכולת להשתנות, וע"כ אין שום טענה על הרשעים המורדים פי ה' כי כך נקבע מזלם שיהיו רשעים וכן להיפך אצל הצדיק אין מגיע לו שכר כי הריהו כמוכרח לפי מזלו להיות צדיק.

אולם האמת אינו כן, וכמה וכמה פסוקים בתורה מוכיחים להדיא שנתן השי"ת כח הבחירה ביד האדם להחליט באיזה דרך רוצה לילך, וכלשון הכתוב (דברים ל, טו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו' ובחרת בחיים וגו', כי יש לו לאדם כח הבחירה אם לעלות מעלה מעלה או ח"ו להיפך.

אלא שכאן באה הקו' הנודעת אשר רק לעיני בשר ודם נראה כסתירה שאינו מיושב עפ"י השכל הפשוט כי נמצא שיש כאן סתירה בין הידיעה להבחירה, וכאשר כבר האריך בזה הרמב"ם (הל' תשובה, פרק ה'), דאם אכן הקב"ה צופה מראש כל מעשי בני אדם, ורואה כי יש מהם שעתידים למרוד בהשי"ת ולעבור על דברי תורתו, מעתה מה שייך כאן בחירה שיבחר בין טוב לרע, והלא מוכרח הוא לעשות כך לפי ידיעת השי"ת, ומה שייך כלל ענין שכר ועונש.

- השכר בקיום המצוות היא על עצם האמונה

אף שאין מבינים הסתירה -

אלא שזהו מעיקרי האמונה להאמין באמונה שלימה שאף שהשי"ת הצור תמים פעלו וכל דרכיו משפט, ואיך שקובע כך יהיה, עכ"ז עדיין נתן ומסר הבחירה ביד האדם, וביכולתו להלחם ביצרו לעלות לדרך טובה, ואז יקבל שכר על כך. וכמו"כ להיפך אם לא ילחם ביצרו ייענש ע"כ. וזהו אמונה שלימה בתמימות ופשטות בלי הבנה והגיון שכלי, כי לפי מושגים של בני אדם המוגבלים בשכל ודעת אי אפשר להשיג דבר זה, כי הרי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאום ה' (ישעי' נה, ח). ובענין זה האריך רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בבני

אלא דלאמיתה של תורה אכן כך היה, ובאמת ציווה השי"ת מראש לבנות המשכן כי ידע שעתידים לחטוא, ויהיה צורך להשראת השכינה בישראל, שהרי בזמן מתן תורה נתקיים (שמות יט, כ) וירד ה' על הר סיני, והיה גילוי אלוקות באופן נשגב ונעלה ולא היו צריכים לבנין המשכן, ואלמלי החטא היה הגילוי נשאר לאורך זמן, וכנודע מחז"ל (שמו"ר לב, א) שדרשו בפסוק (שמות לב, טו) חרות על הלוחות מלשון חירות, והוא חירות מיצר הרע שהיו דבקים וקרובים לאלוקים, אלא דלאחר החטא נתהווה מסך המבדיל, והשי"ת צמצם גילוי אלוקותו ונעשה בחי' א"ל מסתתר, והסתרה זו קיימת בעולם עד אשר יתוקן עולם במלכות שד"י, בקיום היעוד (זכרי' יג, ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, שאז אז יתגלה הכל כבתחילה. ועל כן היו צריכים למשכן ולמקדש שבו יוכלו להקריב הקרבנות, כדי שהשי"ת ישרה שכינתו בישראל, וכלשון שאומרים בהגדה של פסח 'ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו', דמחמת החטא היו צריכים לבית הבחירה לכפר, שעל ידי בית הבחירה הוא המשכן ולאחמ"כ בני המקדשות, זוכים להשראת אלוקותו ית"ש, ועכ"פ מעין מה שהיה להם בימי קדם. וכל זה הוא מחמת רוב טובו של הבורא ב"ה אשר הקדים רפואה למכה, ומראשית כזאת ציווה למשה לבנות המשכן וכליו למען יעמדו לצורך ישראל אחר שיכשלו לעתיד.

אלא שלאור זאת, היה מן הראוי לטעון טענה גדולה, הרי אם צפה השי"ת מראש כי עתידים לחטוא, נמצא דהוא מגזירת מלך שכך צריך להיות, וגזירת הקב"ה הרי אי אפשר לבטלה, וא"כ כל מה שנכשלו ישראל בחטא היה באופן של הכרח שלא ברצון, ואם כן איזה צורך יש בכפרה כשלא נעשה המעשה מרצון.

וכמו כן מצינו עוד כן בחז"ל (שמו"ר ג, ב) שדרשו בפסוק (שמות ג, ז) ראה ראיתי את עני עמי, שאמר הקב"ה למשה אתה רואה ראיה אחת, ואני רואה שתי ראיות וכו', כלומר שהקב"ה ראה גם את העתיד שעתידים לחטוא עיי"ש, וא"כ ישאל השואל במה נענשו כל כך הרי אין האשמה תלויה בהם, הלא היה זה ידיעה מאת ה' שעתידים לחטוא, וא"כ אין כאן שום אשמה על בני ישראל, ומפני מה מגיע להם עונש על כך.

נברא בשלימות איבריו כשהוא גמור ושלם היה מקום למעוטים שאין לו לאדם בחירה, וכפי טבעו כך הוא. על כן נברא חסר וצריך לתקנו אחר לידתו למען ידע כי בכל עת יוקל לקיים הכתוב (דברים י, טז) ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד, שתמיד בכל מצב יוכלו להשתנות (וראה ספר החינוך, מצוה ב).

- קליפת מצרים לתלות טבע האדם במזל שא"א לשנותו -

ענין זה קיבל תוקף וחוזק בזמן גאולת מצרים, כידוע שמצרים היה עיקר עבודתם עפ"י המזלות ולפי זה הנהיגו כל תהלוכות חייהם, וכאשר אמר פרעה למשה (שמות י, י) ראו כי רעה נגד פניכם, ופרש"י שם שראה בכוכב דם והבין מזה שאין עתידים של ישראל טוב. וכך כל הגזירות שעשה פרעה הכל היה עפ"י מה שראה במזל וכו', וזה היה עיקר הקליפה הטמאה במצרים שקביעת הטבע הוא לפי המזל ואין שום אפשרות לשנות הדבר.

לפיכך אמר פרעה למשה (שם פסוק ח) מי ומי ההולכים, שביקש לדעת מי אלו שרוצים לעבוד את ה', וכאשר השיב משה 'בנערינו ובזקנינו נלך' וגו', נערינו רומז לאנשים החוטאים, ע"ד מה שדרשו חז"ל (חגיגה דף י"ד ע"א) בפסוק (ישעי' ג, ה) ירהבו הנער בזקן אלו בני אדם המנוערים מן המצוות, שגם אלו יכולים להתקרב להשי"ת, על זה אמר פרעה 'לא כן לכו נא הגברים' אלו יחידי הסגולה בעלי ההשגות ומדריגות שכך נקבע מזלם שיש להם שליטה על היצר הרע, והמה דווקא מתאימים לעלות בהר ה', אך מה רוצה מאותם אנשים ריקים הלא אין להם שום אפשרות לשנות דרכם, וראו כי רעה נגד פניכם, אני רואה במזל שהמה בטבע בחי' רע, וכך נקבע חלקם בחיים ומה שייך שיעבדו את ה'.

יראתי בפצותי, אך בדרך פטפוטי דאורייתא אפשר לומר דע"כ בשעת חטא העגל, אמר משה להקב"ה (שמות לב, יב) למה יאמרו מצרים ברעה הוציאם וגו', והיינו כי אם השי"ת לא יקבל תשובתם אז יאמרו מצרים שהם צדקו בטענתם שהכל תלוי ברעה שבמזל, והמה כמוכרחים לחטוא ואין בידם להשיב. ואכן אליבא דאמת היה הדבר כגזירה מן השמים שכך צריך להיות, וכדאי' בגמ' (ע"ז דף ד' ע"ב) לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה אלא להורות תשובה, וברש"י כלומר גבורים ושליטים ביצרים היו

יששכר (ראה מאמרי אדר, מאמר י דרושים לפר' פרה) לגבי חוקים ומשפטים שנתן הקב"ה מצוות בחוק בלי טעם, דעל זה גופא מגיע לו לאדם שכר, על מה שמאמין בדבר אפי' שאין רואה ואין מבין, ועל אף חוסר הידיעה אינו שואל שאלות ומהרהר בדבר, אלא הולך בתמימות מתוך הבנה שיש בידו הבחירה ומשתדל ומתאמץ בקיום התורה והמצוות, ועל זה זוכה לשכר מאת ה'.

חלק מפיתויי הנחש הקדמוני כלפי אדם וחווה היה 'והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע', כלומר שנוקש על מצפון ליבם עד אימתי תחיו באי הידיעה, כאן יש לכם ההזדמנות להבין ולהשכיל ולהשיג יישוב אותה הסתירה בין הטוב ובין הרע, דהיינו בין ידיעת ה' לבחירת האדם. אך זה היה שלא כראוי כי אם ידע זאת שוב היה מתבטל כח הבחירה ולא היו זוכים לבוא לאמונה האמיתית, כי העיקר היא להאמין גם כשאין רואים ואין מבינים מאומה.

- שורש מצות מילה ללמד שלא נברא האדם בשלימות ובידו להשתנות -

ענין זה חייב האדם לשנן לעצמו תמידין כסדרן, שבכל עת ובכל זמן יכול לשנות דרכיו ולהיטיב מעשיו ולא יעשה חשבונות על העבר, מתוך החלטה כזאת שכך הוא טבעו ואין דרך אחרת אצלו, כי זהו היפך מהנכון. וכן איתא מקדמונים דמצינו דהתורה אמרה על בריאת האדם (בראשית א, כז) בצלם אלוקים ברא את האדם, ולכאן הוא תמוה היאך אפשר להשוות יצור הקרוץ מחומר ליוצרו שאין לו דמות וצלם. אלא דמשמעות הדברים דכשם שהשי"ת הוא בורא ויוצר והוא המחליט איך וכיצד לברוא את העולם ברצותו מאריך ברצותו מקצר וכו', דהכל תלוי בהחלטתו ית' אם יהיה כך או כך וכו', כך ברא הקב"ה את האדם ונתן לו כח זה להיות בידו הבחירה איך לבנות את עצמו ובאיזה דרך יפנה, ובזו הדרך יש לו מעין דמיון אחד מיני אלף להאין סוף ב"ה שבידו הכח והממשלה, ומעתה אין לו לאדם שום טענה כי אין מגיע לו עונש על קלקול המעשים מאחר שאין האשמה תלויה בו, כי אדרבה הוא עצמו אשם בדבר שלא נלחם ביצרו, ועל אף שהוא כגזירה מפי עליון שהיה יודע מראש חטאו, עכ"ז עדיין בידו הבחירה מה יעשה.

והנה מבואר בספה"ק בטעם ושורש מצות מילה, דבא להורות שלא נברא האדם שלם, ואלמלי היה

ולחקשות קושיות כלפי שמויא, רק מה ששמעו מפי משה עשו בפשיטות ותמימות ונתקרבו לאהל מועד להקריב הקרבן כדי לפיים את הבורא ב"ה.

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, היינו שיש לכם לתקן כי אף זה נקרא מכשול על אף שהיה בגזירת עליון, וכנודע מספה"ק (ראה אגרא דכלה, פר' נשא; וראה אלשיך הק', פר' ויקרא, ד"ה ויסבר, ועוד) שאף על שוגג צריך כפרה דאלמלא היה האדם ראוי לא היה בא מכשול לפניו, כי הלא רגלי חסידיו ישמור (שמואל א ב, ט), וצדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם (יבמות דף צ"ט ע"ב).

ועל זה דרשו חז"ל זה הדבר דמכוון על מצות מילה, ובא ללמד לבני ישראל שידעו דעל אף שנזדמן לפניהם החטא, ידעו דעכ"ז יש לפניהם הכח לבחור בין הטוב לרע, וראיה לכך ממצות מילה כאמור שלא נברא האדם בשלימות, ומעתה ידעו שכל אחד יכול לבחור בעצמו אם לקדש מעשיו וכך לעלות מעלה מעלה או ח"ו להיפך. וז"ש זה הדבר אשר צוה ה', על אף שהיה בציווי ה', עכ"ז תעשו ואין הדבר תלוי אלא בהם.

ביתר שאת נראה לומר ברמז הכתוב זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, עפ"י מה דאי' בס' גבורות אריה (להרה"ק מהרא"ל מלאנצהוט זי"ע שהיה מגדולי המקובלים, בפר' וירא), דאותיות שם הוי"ה ב"ה מורים על ענין הידיעה והבחירה, דאותיות י"ה מורה על ענין הבחירה, כי י"ה פעמים י"ה בני' רכ"ה שהוא כמנין בחיר"ה, ואותיות ו"ה, מרמז על הידיעה כי ו"ה פעמים ו"ה בני' קכ"א כמנין א"ל יודע', דהיינו הידיעה, ונמצא דשם הוי"ה מרמז שהקב"ה הוא היה הוה ויהיה ועל אף שהוא יודע ולפניו נגלה כל תעלומות עוד מתחילה, אף על פי כן אינו סותר כלל לענין הבחירה המסורה ביד האדם, יעו"ש בדב"ה"ק.

ומובן בזה מה דאיתא במדרש (ילקו"ש תהלים ט, רמז תרמ"ג) דבזמן הגלות אין שמו ואין כסאו שלם וכו', ומתקיים בחי' הכתוב (תהלים קיה, ה) מן המיצר קראתי י"ה, היינו שנחסר אותיות י"ה משם הוי"ה, והרמז בזה שכעת אין שום צד להבין איך יתיישבו הידיעה והבחירה גם יחד, ורק לעתיד לבוא יתגלה ההסתר, ואז יתיישב הכל, וממילא יהיה השלם שלם בשלימות. הוא אשר דיבר הכתוב זה הדבר אשר צוה הוי"ה, דעו לכם שישנו חיבור ואיחוד בין הידיעה והבחירה, אלא שאתם עדיין לא השגתם זאת, ועל

ולא היה ראוי להתגבר יצרם עליהן, אלא גזירת מלך היתה לשלוט בהם כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, עי"ש, והיינו דווקא כדי ללמד שאף שנכשל האדם לא יעלה לו במחשבה שאין ביכלתו לשוב אל ה' אלא אדרבה כך היה אצל דור המדבר שאחר החטא זכו לשוב אל ה'. וכאמור שמן השמים זימנו לידם זה החטא, וכאשר היה מרנא הדברי חיים זי"ע היה מכנה אותו המעשה במדבר "די אונטער גיווארפענע מעשה", דכל אותו מעשה נתגלגל עליהם מן השמים. ואת כל זאת צפה פרעה בכישופו ואמר למשה 'ראו כי רעה נגר פניכם', הנה עתידים ישראל לחטוא, והמה מוכרחים לכך בגזירת עליון.

ומצינו שם שראה פרעה סימן דם בכוכב, ומשה הפך הדם לדם מילה וכו', וכאמור דמצות מילה מורה על כח הבחירה שע"כ לא נברא האדם בשלימות, וזה היה תשובה כלפי טענת פרעה שאי אפשר לשנות המזל, דמצות מילה תוכיח שאפשר לשנות והאדם יכול לבחור דרכו אם יעלה בהר ה' אם לא.

ומשה רבינו ע"ה בעצמו היה הוכחה לכך, וכנודע באריכות המעשה המובא בכמה וכמה ספרי חסידות (ראה תפארת ישראל, סוף קידושין; אור פני משה, פרשת חקת, ד"ה זאת חקת; תשואות חן, פרשת תולדות, ד"ה וקל שדי; דגל מחנה אפרים, פרשת תשא, ד"ה וראו בני ישראל; קדושת לוי, פרשתן, ד"ה למה במנורה; ישמח משה, פר' חוקת, עה"פ המעט כי העליטנו וגו', ועוד) על אותו מלך שראה על משה עפ"י חכמת הפרצוף שיש לו טבע ונטיה לכל המדות המגונות, ואמר לו משה שבאמת כך נולד אך עבד על טבעיו הרעים עד אשר זכה לכל ההשגות הגדולות, יעו"ש באריכות.

- הכתוב מספר במעלת בני' שקיבלו הציווי

לכפר אף שהחטא בא שלא מרצונם -

על כן באה התורה כאן לספר במעלתן ושבתן של ישראל, שמשם רבינו ע"ה בא והקריבן לאהל מועד וצוה עליהם להביא קרבן לכפר על מעשה העגל, והנה מן הראוי היה שילוננו ויצעקו על כך, מדוע צריכים הם כפרה הרי מן השמים הכריחום לעשות כך, ולא היה זה מרצונם כלל וכלל. לזאת מספרת התורה ויקרבנו כל העדה 'ויעמדו' לפני ה', ודברנו אמש על ענין 'ויעמדו' דהוא רמז לתפילה, וכדאי' (ברכות דף ו' ע"ב) דאין עמידה אלא תפילה, ומלמד שבני ישראל לא עלה כלל בדעתם לטעון שום טענה

המשכן כאמור, ובו בא התיקון לכל מה שניסה הנחש הקדמוני לקלקל על ידי מה שאמר 'והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע', שרצה לבטל כח הבחירה, שאז אין מקום לשכר ועונש, כי לקבל שכר על קיום תורה ומצוות כשאין הבחירה קיימת הרי זה בגדר 'נהמא דכיסופא', וביום זה הבינו ישראל כי 'לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי', ועל אף שידע השי"ת מתחילה שמיועדים לחטא וע"כ ציווה על מלאכת המשכן, עכ"ז לא הרהרו בדבר וקיימו הציווי בלי שאלות.

לפיכך פתח הכתוב בלשון ויהי ביום השמיני והזכרנו מדברי הגמ' מגילה דלשון 'ויהי' איכא הכי ואיכא הכי, יש בהם לשון שמחה ויש בהם לשון צער, ולדרכנו י"ל דהכל נלמד מפסוק דידן, דהתורה פותחת 'ויהי ביום השמיני' שאז היה יום שמחה מטעם האמור שנתגלה ענין הבחירה, אשר איכא הכי ואיכא הכי, כלומר דביד האדם ב' צדדים לבחור, אם לעלות מעלה מעלה מתוך התאמצות והתחזקות לעמוד נגד היצר הרע ואז הבא ליטרה מסייעין אותו, ואז ישנו שמחה כלפי שמיא על שבחר בטוב, ומאידך איכא לצד אחר שהאדם יורד עד שאול תחתית שעליו אמרו חז"ל (עירובין דף י"ג ע"ב) נוח לו שלא נברא משנברא, אך אל יאמר האדם שנכשל, הנה כך נקבע ונגזר עלי שאפול והרי נוח היה שלא נבראתי, שעל זה אמרו חז"ל שם 'ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו', דכל עוד הוא חי עלי אדמות יכול האדם להתרומם מעפרות גם אם צעד עד עתה באופן של 'רגליה יורדות מות' (משלי ה, ה), כי תמיד בידו הדבר לעלות.

ויובן מה שהסמיך לכאן במדרש הפסוק 'חכמות בנתה ביתה' וגו', עפ"י הנודע מש"כ רביה"ק מסיגעט זי"ע (ייטב לב פר' נח; ייטב פנים לסוכות ליל ב' ד"ה חסידים הראשונים) בשם הרה"ק בעל קדושת לוי זי"ע לפרש הפסוק (קהלת ב, יג) כיתרון האור מן החושך כן יתרון החכם מן הכסיל, דהחכם נמשל לאור, דאמז"ל בריש פסחים (דף ב' ע"א), דאור יש לו משמעות של נגה וגם ליליא היינו אור וחושך, עד"ז בחי' חכמה הוא שיכול לשלב ולהשתמש בדברים הפכיים, דהיינו שידוע מתי להשתמש עם האור ומתי עם החושך, עיי"ש. וז"ש חכמת בנתה ביתה, דמדובר על בריאת העולם, שהשי"ת ברא העולם באופן של חכמה, שיש כאן ב' דברים הפכיים הידיעה והבחירה, וזה יהיה הסיבה

כן אין לכם להרהר על הדבר איך נתחייבתם כפרה אף שידע השי"ת מראש על החטא העתיד, ושעליה נצטוו לבנות המשכן. והורה להם משה בזה האמונה השלימה והתמימה אשר עליה הוזהר כל איש ישראל. ורק בזכות זה וירא אליכם כבוד ה', כי רק בזכות האמונה יזכו להשראת השכינה, וממילא יושפע עליהם חסד ורחמים בכל עת, בד בבד עם שמירה עליונה שיקוים בהם (דברים כח, י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, כי אותם הגוים לעולם לא ידעו ולא יבינו איך יתיישב הדבר דאם ישנו ידיעה אין בחירה וכו', אך רק אתם בית ישראל שמקבלים זאת באמונה ובתמימות זה ימשיך עליכם השראת השכינה.

- השמחה ביום שמיני למילואים שנתגלה בו כח הבחירה -

וע"ז רמזו עוד במדרש ואמרו 'אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם', רמזו למ"ש חז"ל (ב"ר לה, יא) רשעים מסורים ביד ליבם, כלומר שהמה מדמים שהכל תלוי בנטיית הלב, וכפי שנקבע עפ"י המזל, ואי אפשר לו לאדם לשנות, ואדם שהוא רע בעצם לעולם לא יוכל להיות טוב, וע"כ ההכרח הוא למגר ולכלות אותו יצר הרע, ולקבוע יתד חזק שתמיד אפשר להיטיב המעשים ולהיות כבריה חדשה, כי הבא ליטרה מסייעין אותו (שבת דף ק"ד ע"א).

עד כדי כך יש לו לאדם בחירה, שמצינו שכתב הרמב"ם (פרק ה, הל' ב) דכל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו, היינו שיש היכולת לכל אדם להתרומם ולהשיג מדריגות, וכמובן שאי אפשר להערים על עצמנו להיות ממש כאותו איש אלוקים קדוש הוא אשר פה אל פה דיבר ה' אליו, אך עכ"פ כל אחד בחלק משה רבינו שבו כידוע שהיה משה כולל אצלו כל נשמות ישראל, וכדאמרו חז"ל (שהש"ר א, סד) אשה אחת יולדת שישים ריבוא, וכל איש ישראל יש לו ניצוץ ממשה ויכול להשיג השגות גדולות להשלים אותו חלק שבקרבן שיהא בשלימות.

אחר הדברים האלה יובן מה היתה השמחה העצומה ביום השמיני למילואים בו הוקם המשכן בשלימות, שלא כבימים שלפני כן שהקימוהו ופרקוהו כל יום ויום, ואמרו חז"ל (מגילה דף י' ע"ב) דהשמחה באותו יום היה כיום בריאת שמים וארץ, דהיות ונתעורר אז כח האמונה השלימה של איחוד ושילוב הידיעה והבחירה שנודע זאת בעת הוקם

לקבל שכר ועונש.

ויותר מזה מלמד ענין החכמה, על עצם הבחירה גופא, שהאדם הוא כצלם אלוקים ובידו להחליט דרכו והנהגתו, אם יעלה מעלה מעלה להיות צדיק נשגב שאף מלאכים ושרפים ירעדו ממנו, ומאיך גינסא יכול להיות הבריה הגרועה ביותר.

- החודש הזה "לכם" ההתחדשות מסור בידכם - וע"כ הביאו במדרש גבי אדם הראשון שהיה בגדר אלוקות, כי באמת מה שאמר להם הנחש והייתם כאלוקים וגו' לא היה דברי שקר ותעתועים, כי באמת היה להם הכח הזה כידוע מהרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ע (ראה צדקת הצדיק, אות קפ"א; וראה עוד שם, אות מט; ובפרי צדיק פר' וישלח, אות ד) שבכל ענין חטא שנכשל בו האדם הרי שבדבר זה גופא יש בידו להתעלות מעלה מעלה לצד הקדושה, כי יש בו ניצוץ קדוש אשר ראוי הוא להעלותו, ואם ישוב יתעלה עד מאוד, יעו"ש, וע"כ גם אצל אדם הראשון אם נכשל בפיתוי הנחש להיות כאלוקים יודע טוב ורע, סימן שהיה לו האפשרות והכח להעלותו לצד הקדושה. ולעניינו י"ל דאף האדם שנברא כצלם אלוקים יכול להיות כאלוקים לעשות כרצונו, ויכול לבחור דרכו אם להיות צדיק גמור או לא. ולזה האריכו במדרש בגדלות ורוממות האדם אשר זהו לימוד לכל בני האדם לדורות עולם למען ידע כל אחד ואחד הכוחות הטמונים בו.

וע"כ הזכיר הענין דווקא בהקמת המשכן אשר ממנה לומדים שיש לו בחירה לאדם, ושעל כן הוצרכו לכפרה. ויום הקמתה היה דייקא בראש חודש ניסן שעליו נאמר (שמות יב, ב) החודש הזה לכם ראש חדשים, החודש הזה דייקא אשר מזלו מלה מזלו של מצרים (עי' ש"ך עה"ת, שמות יב, ג; שערי אורה, שער א, ספירה עשירית; ספר הליקוטים, פר' בא; ועוד) וזו היתה עיקר קליפתם לתלות הכל במזל כנ"ל, וע"כ אמרה תורה החודש הזה כלומר המזל ששולט בחודש זה לכם הרי שלכם ובידכם, וכדאי' בספה"ק (ראה נועם אלימלך, ריש פר' במדבר, ועוד) בכמה וכמה אופנים שביד כל אדם להתחדש לפי המצב שנמצא בו להיות כבריה חדשה. וסגולה מיוחדת בחודש זה ביתר שאת להתחדש, שעל זה אמרה תורה ראשון הוא לכם לחדשי השנה, מאחר דהחודש הזה הוא ראשון, יש לו כח הראשית וההתחדשות, ובפרט לפי מה דאיתא בספרן של צדיקים (ראה בני יששכר, מאמרי ניסן, מאמר ג,

אות ד; שפע חיים מכתבי תורה, ח"א מכתב נט) דחודש ניסן הוא בחי' תשובה מאהבה דאז זדונות נעשים כזכויות, וגם מה שלא עלה ביד האדם לתקן בחודש תשרי כדבעי, עדיין יכול לתקן בחודש ניסן.

וע"ז פתח הכתוב דברו אל כל עדת בני ישראל החודש הזה לכם וגו', היינו כל בני ישראל בכל דור ודור עד סוף כל הדורות, כל יהודי בכל מקום ובכל עת ובכל זמן שמקבל על עצמו מכאן ואילך לשוב ולהתחדש לתקן העבר ולהיטיב מעשיו הבאים בקבלת עול מלכות שמים, הריהו מקובל ומרוצה לפניו ית"ש, ואם רק יתאמץ וישתדל להלחם עם יצרו, או אז יזכה להבא ליטהר מסייעין אותו.

- החובה לנצל ימי ניסן בדבעי ובכך להוות שמירה מכל צרה -

המורם מכל האמור כמה יקרים ונעלים המה הימים הבאים לקראתנו ומי שיש לו קצת שכל בקדקדו בין יבין כמה ראוי לנצל כל רגע ורגע, כי באלו הימים השערים פתוחים והבוכ"ע יושב ומצפה לכל יחיד ויחיד, ואף מי שאינו מנצל לבא להכנס בשערי ה', אזי גם השי"ת בעצמו מעורר ואומר (שיר השירים ה, ב) פתחו לי אחותי רעייתי, בואו נא והכנסו אלי, וגם מי שכבר ירד וסר מן הדרך כעת יכול הוא להתחדש והכל תלוי בידו כרצונו וכבחירתו.

טייערע יודישע קינדער! אכן דייקא לגודל ועוצם קדושת הימים, אשר בהם יש בידינו הכח לתקן עולם במלכות שד"י, כאן באה הטומאה ומנסה לקלקל כל זאת, ומובא בקב הישר (פרק פ"ט) דבאלו הימים ימי ניסן הטומאה פועלת בתוקפה ובשל כך המה ימי סכנה בדרכים, כי המזיקים מסתובבים בחצות ומנסים להזיק לכל העולה בידם. וע"כ ניתנו לנו כל העבודות הק' וההכנות לפסח שבאמצעותם אנו מכלים לגמרי את הקליפות ומבטלים את המזיקים.

בשל כך ניכרת התגברות היצר ביתר שאת באלו הימים המכונים 'ימי בין הזמנים', שרבים עולים במחשבתם ב"ה הגיע העת והעונה שניתן לשחרר מעט הלחץ של תוך הזמן, כשאין עליהם עוד עול של השכמת הבוקר לקום לסדרי לימוד מסודרים, וניתן כעת להניח מעט העול, ומתוך מחשבה זו באים הרבה לביטול תורה וביטול זמן ומכאן הפתח פתוח לכל הדברים המגונים, וכדאמרו חז"ל (כתובות דף נ"ט ע"ב) דהבטלה מביא לידי חטא. ומכך יונקים הקליפות כוחות לייצר עוד ועוד מזיקים ומחבלים

להשחית כל הנקרה בדרכם רח"ל.

על בן בני ישראל הקדושים הבה ונזהר ונשמר ולא נשעה בדברי שקר, אנו צריכים לחשוב מעט על כלל ישראל, לא לעמוד מנגד לראות את הסבל והצער שפקד מנת חלקם של אלפים מישראל, זקוקים אנו לישועה כללית וישועה פרטית כל אחד והצטרפויותיו, אנו רואים בעליל כי עת צרה היא ליעקב. וביותר הדברים אמורים בענין קיומה של ארץ הקודש אשר היא נתונה בסכנה כאשר כל העמים מכל קצוות תבל תקעו כף, ובהא נחתי ובהא סלקי איך אפשר להצר ולהרע לשארית ישראל, אין צריך להיות בר דעת גדול כדי להבין שאנו בסכנה גדולה, ואין שום גוף או גורם שאפשר לסמוך עליו, וכאשר כבר אמרו חז"ל (סוטה דף מ"ט ע"א) אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, וכמו שאמר דוד (תהלים קכו, א) אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר.

- זהירות בניצול כל רגע שלא ילך לבטלה
ובחובת לימוד הל' פסח -

ועל בן חשוב לדעת בימי רצון אלו שהעיקר הוא שלא לישב בטל בלא מעש, כי זהו הפתח והראש לכל דבר מגונה. אשרי חלקו של מי שזוכה לשבת באהלה של תורה בין כתלי בית המדרש, לנצל הימים בלימוד גמרא פרש"י ותוס', ובעיקר לקבוע זמן ללימוד הלכות פסח לכה"פ ההלכות הנחוצות לליל הסדר, לדעת המעשה אשר יעשה בכל פרט ופרט מכל המצוות הנהוגות אז, שלא יגיע לשעת הסדר כעם הארץ שאינו יודע מימינו ומשמאלו, רק ידע וילמד כל פרט ופרט מכל ההזהרות שצריך לשמור עליהם בענין האכילה וכדו', ובכל עניני הסדר מתחילתו ועד סופו. וכידוע מה שהגיד הרה"ק מבעלזא זי"ע על מה שאמרו חז"ל (סוטה דף י"ג ע"ב) אין המצות נקראת אלא על שם גומרה, גומרה הוא מלשון גמרא גמור (שבת דף קי"ג ע"א), לשון לימוד, דעיקר המצוה הוא אחר שלמד שורש מעמי והלכות המצוות לדעת מה יעשה ומה יפעל.

אף גם אם יש צורך בעזר וסיוע בהכנות לפסח בתוך הבית וכדו', ודאי ברור שאכן יעשה זאת בזמנים פנויים, אך העיקר שלא לבטל הזמן ולילך בטל לסובב ברחוב העיר בלי מעש, וכמו"כ מאידך גם לא לשבת בביהמ"ד כאדם בטל, אלא לנצל כל רגע ורגע בלימוד בהכנות לחג, ובלבד שלא להשאיר רגע אחד פנוי בלי כלום, כי היצר הרע ממתין לאותם

זמנים פנויים שאז מוצא פתח להכנס ללב האדם, ומכאן הדרך קצרה להובילו לרדת שחת. וכאמור על האדם לדעת שבידו הדבר, והוא ביכלתו להשתנות ולעלות מעלה מעלה, גם אם בעיניו נדמה לו שאין לו שום אפשרות לשנות דרכו, כי ביד האדם ניתנת הבחירה כאמור בארוכה.

ויובן בזה מה שמצינו דבר פלא בשלהי מסכת שבת (דף קמ"ז ע"ב) אמר רבי חלבו חמרא דפרוגייתא (פרש"י שם מדינה שיינה משובח) ומיא דדיומסת קיפחו עשרת השבטים מישראל (פרש"י, שהיו בעלי הנאה, ועסוקים בכך, ולא היו עוסקים בתורה, ויצאו לתרבות רעה). רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם (לעיר דיומסית), אימשיך בתרייהו (אחר היין והרחיצה, רש"י), איעקר תלמודיה, כי הדר אתא, קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא החודש הזה לכם, אמר החרש היה לכם, בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה. ע"כ. ודבר זה נפלא מהבנה שכלית שכך התרחש עם התנא האלוקי רבי אלעזר בן ערך, ועפ"י פשטות אין לזה הבנה כלל, דאיך יתכן כי התנא האלוקי רבי אלעזר בן ערך יטעה בדבר שאף תינוק היודע אך האותיות ונקודותיה לא יקרא הכי. וביותר יש להבין דהלא החרשות שייך לאוזן ולא ללב, ומהי שאמר 'החרש היה לכם'.

- זהירות בענין שמירת עיניים בדרכים -

אלא דיש ללמוד מזה לעבודת ה', שמי שנמשך אחר תאוות עולם הזה, אז מרגיש שכפי שליבו מושכו כך נקבע אצלו ולא יוכל להשתנות, ואז אינו רוצה להבין ולשמוע דרך אחרת, אם רואה שהינו מרותק למיטתו בשעות הבוקר ואינו מסוגל לקום, אזי לבבו אומר לו הנה כך אתה ואין בידך האפשרות לשפר הדבר ולהשתנות, כפרט בבין הזמנים שאין את הלחץ של תוך הזמן, פשוט שאין לך הכוחות ולעולם לא תהיה מסוגל להשכים קום לעסוק בתורה, וע"ד זה עוד כהנה וכהנה. ואז 'החרש היה לכם' שחושב שהלב קובע ואז הוא בחי' חרש שאינו שומע דברים אחרים ואינו מסוגל לחשוב להשתנות. אך ע"ז אנו צריכים לתקן תיבות הללו לדעת את דרך האמת שהיא החודש הזה לכם שכל אחד ואחד יכול להתחדש להיות הולך מחיל אל חיל, ודווקא בבין הזמנים לנצל כל רגע מתוך ידיעה שכעת יוכל להתעלות יותר ויותר.

כפרט כשנוסעים בדרכים, הן אם מדובר

להגאל. ועל כל יהודי לזכור דברי חז"ל (קידושין דף ל"ט ע"ב) לעולם יראה אדם כל העולם כולו חציו זכאי וחציו חייב, עשה מצוה אחת אשרי שהכריע את כל העולם כולו לכף זכות. נמצא שיש לו אחריות לטובת כל העולם. ועל כן יראה לנצל כל רגע ורגע לדביקות בהשי"ת ויקבל על עצמו עול מלכות שמים ועול תורה ומצוות.

יהי רצון שיהיה החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו, ויחדשהו הקב"ה עלינו לששון ולשמחה לישועה ולנחמה, שינחם את עם ישראל מכל צרותיהם וירומם אותם מעפר עד שיתהפכו הימים לימי אורה ושמחה לכל יחיד ויחיד מישראל בכל מקום שהוא, וישלח השי"ת לבני ישראל ישועות ורפואות בבני חיי ומזוני רויחי, מתוך שמחה והרחבת הדעת ובמהרה נגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

במכונית, או בטיסה במטוס וכדו', הרי בכל מקום צריך שמירה מיוחדת, וע"כ ישנו חובה ביתר שאת לגדור כל אחד לעצמו סייגים ושמירות, לא להביט בעיניים במראות אסורות, וכאשר פי' בספה"ק מה שנא' (בראשית לה, יד) 'ותשב בפתח עיניים אשר על דרך תמנתה', דעיקר העבודה בשמירת העיניים הוא "על דרך" בזמן שנמצאים בין הדרכים. ולהשתדל שהעיניים יביטו בספרי קודש ולעסוק בדברי תורה כל אחד כפי יכולתו, והעיקר לא להסיח דעת מדברי תורה בכל מקום שנמצאים.

עלינו לבקש מהשי"ת שכבר יאמר די לצרותינו, ואנו מאמינים בני מאמינים בכל רגע ורגע אשר פתאום יבוא הגואל, ואנו מחכים וממתנים לישועת ה' שתבוא כהרף עין, ואולי יחוס ואולי ירחם שנוכל לקיים מצוות הפסח במקומו כהלכתו, כי הרי אמרו חז"ל (ר"ה דף י"א ע"א) בניסן נגאלו ובניסן עתידים

יום ראשון פר' תזריע כ"ח אד"ב

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה בנש"ק אהרן נ"י בן הרה"ג ר' יוסף הירשמן שליט"א מקרית הבעש"ט חתן חדב"נ כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א.

כן הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה שמעון נ"י בן הרה"ח ר' יעקב רייניץ מב"ב (בי" בנימין זאב מירושלים), ולהבחור הבר מצוה אברהם יהושע העשל נ"י בן הר"ר ישראל שכטר מביתר (בן הג"ר יצחק שמואל שליט"א דיינא רבא דקהלתנו הק').

אחר התפילה נערך שמחת הברית לבן הר"ר אהרן מנחם וייסברגר מפעיה"ק (בהג"ר משה טוביה שליט"א אב"ד בודפסט ורב ביהמ"ד משכנות יעקב בביתר וחתן הג"ר אליעזר אסטרייכר מנהל הותיק דת"ת דרכי אבות בב"ב).

לאחר תפילת מעריב נסע מרן שליט"א לקרית הבעש"ט בפתח תקוה להשתתף בשמחת בר המצוה לנין כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, נכד לגיסו חדב"נ כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א, הבחור בנש"ק אהרן נ"י, בן חתנו הרה"ג רבי יוסף הירשמן שליט"א. מרן שליט"א ערך שולחן לחיים, ואיחל לחיים לבעלי השמחה. אח"כ האזין מרן שליט"א לדרשתו של הבחור בר המצוה, ולא נתן מרן שליט"א שיפסיקוהו בשירה וזמרה עד שסיים לומר כל הדרשה.

לאחמ"כ ביקש חדב"נ הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א מכ"ק מרן שליט"א לשאת מדברות קדשו לכבוד השמחה, וזהו תוכנם:

ילדתיך (תהלים ב, ז), יעו"ש.

הנה לכאן' ראוי להבין מה שיוצא כרוז זה דייקא

בזוה"ק (ח"ב דף ק"א ע"ב) שביום שנעשה בר מצוה יוצאת בת קול המכרזת ואומרת בני אתה אני היום

תשורות הקודש מואת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א לנדיבים

<p>בתרומה של 2,500 ₪</p> <p>טובאים תת כלבש פתח תת זוכים לכ"כ תשורות הקודש</p>	<p>בתרומה של 1,200 ₪</p> <p>זוכים ב'וייסע קאפני' מבורך בבית השוש</p>	<p>בתרומה של 600 ₪</p> <p>זוכים ב'מה גשתנה לעכט' מבורכים בבית השוש</p>
<p>בתרומה של 1,800 ₪</p> <p>זוכים בבקבוק יין משואר ליל הסדר המבורך בבית השוש</p>		

היה 1 נותן בהם 12 סימנים

אלקינו שבשמים ובראץ 4 כוסות

מה עם קמתא דפסתא?

600 ₪ 1200 ₪ 1800 ₪

או-2500 ₪? משפחה אחת אהבה!

משפחה אחת אהבה די צאנזע פסח, תשפ"ד

1.700.720.750

עזר לקהל

תפילת תזריע ופסח ודחי"י יצאו באר"ץ

מנוערי גולאנזי - בני מינעלי-17 טקני יבאני 435 ח"י-0729210700 עווי לטיל (ע"י)

ה'תשפ"ד תמוז ה'תשפ"ד

לידי נסיון, כי אל תאמן בעצמך עד יום מותך (אבות ב, ד), ואין האדם יכול לדעת האם יוכל לעמוד תמיד בקשרי המלחמה, ומעתה שמא עדיף היה טפי שישאר בגדר אינו מצווה ועושה ושלא ילחם בו היצר הרע כל כך.

והרהרתי לומר בזה, דהנה מצינו שאין בית דין של מעלה מענישין בפחות מבן כ' (ראה שבת דף פ"ט ע"ב) דאמר יצחק להקב"ה דל עשרים וכו' (וראה עוד ב"ר נח, א; במדב"ר יח, ד, ועוד בזה"ק), ובטעם הדבר לפי שעד אז אין דעתו שלימה, על כן אין מענישים אותו. והנה עיקר הדעת מקבל האדם כשנעשה בר מצווה שאז נעשה מצווה ועושה, ומאחר שבאותו היום שוב יצרו תוקפו ואונסו, הרי שבהכרח שמדה כנגד מדה אף יזכה האדם לסייעתא דשמיא מיוחדת החל מיום זה, וככל שיצרו של אדם מתגבר ומתחדש עליו בכל יום, הרי שכנגד זה 'הקב"ה עזרו', דאלמלא כן אינו יכול לו (קידושין דף ל' ע"ב), ולזה בהכרח שיקבל ושיהיה לו סיוע דלעילא רבה עד מאוד.

וע"ז גופא יוצאת הכרוז והבת קול ומכרזת בני אתה אני היום ילדתיך, כי מצינו כמה שיטות דס"ל שמצות החינוך המוטלת על האב מסתיימת כשנעשה האדם בן י"ג, וכיון שאף הקב"ה מקיים מצות זקנים (תנחומא נשא, כט) הרי שאף הוא מחנך את בנו, ומקיים המצווה ביום שנעשה האדם בן י"ג, כי עד אתה היה אביו מחנכו לתורה ולמעשים טובים, ומיום זה אני היום ילדתיך, והקב"ה לא יעזבנו בידו של היצר הרע חלילה, וביום זה דייקא באותו היום שבו מתחיל מלחמת היצר, אז נוטל הקב"ה על עצמו כביכול לקיים מצות חינוך הבן ומסייע ביד האדם לכל ישל ולא יפול לרשת היצר. והנה נודע מה דאיתא בזה"ק (פר' קדושים, ח"ג דף פ"ב ע"ב) הובא בספרי החיד"א (ראה פני דוד, פר' ראה,

ביום שנעשה בר מצווה, ואי משום דרק מעתה נעשה מחוייב במצות, הלא כבר קודם לכן כבר קיימם, ונודע מה שהביא בכלי חמדה (פר' לך, אות ד) מש"כ האחרונים (ראה שו"ת אבני נזר, יו"ד סימן של"ט, אות ט'; חמדת ישראל, קונטרס נר מצוה, אות מ"ה, מצוה רט"ו; מלא הרועים, ערך סומא, אות י') דעיקר מצות מילה שנימוול התינוק בן שמונת ימים מתייחסת אל הרך הנימוול עצמו, אלא שהתורה הטילה את מעשה המצווה על האב שהרי הקטן בן שמונת ימים ואי אפשר לו לעשות בעצמו, ואע"ג דהקטן אין לו דעת כלל מ"מ מ"מ המצווה שייך להקטן שהרי במציאות הרגיש ונצטער במצווה זו, ולכן היא מתייחסת אליו (וראה שו"ת ארץ צבי ח"א, סימן נ"ו, ד"ה ובמק"א), ואף אי נימא דעד עתה כשקיים המצוות לא היה בר חיובא אלא שמדין חינוך נתחייב מדרבנן, מ"מ הלא מצינו (ראה ילקוט שיר השירים א, רמז תתקפ"א) דחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה, ומעתה לשמחה מה זו עושה.

אכן החילוק הוא כי עד עתה לא היה בכלל מצווה ועושה, ואמרו חז"ל (ע"ז דף ג' ע"א) גדול המצווה ועושה יותר ממי שאין מצווה ועושה, ובתוס' שם (ד"ה גדול) פי' מפני שהוא דואג תמיד לבטל יצרו ולקיים מצות בוראו. ומעתה קמן שעדיין אינו בר חיובא הרי שאין היצר הרע מונעו מקיום המצות, כי לא אכפת ליה ממה שמקיים.

ויוורמו בפסוק (שמות יז, מז) כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור. כי י"ד רצ"ל כשנכנסים לשנת הי"ד, או אז הוא מלחמה לה' בעמלק, כי עיקר המלחמה מתחלת מעת שנעשה בר מצווה, שאז כשנעשה בר חיובא שוב יש לו מלחמה כבידה כנגד היצר הרע הנלחם וקם עליו תמיד.

ואמנם לפי"ז עדיין ראוי לבאר פשר השמחה בהאי יומא, והלא אנו בקשתנו תמיד 'ונא אל תביאנו

תשורות הקודש מאת כ"ק מו"ר אדמו"ר הגה"ק שלישי"א לנידבים

<p>בתרומה של 1,200 ₪</p> <p>ד"ר ב'וייסע קאפל' מסדר בבית הקודש</p>	<p>בתרומה של 600 ₪</p> <p>ד"ר ב'מה נשתנה לעכנ' מסריס בבית הקודש</p>	<p>בתרומה של 1,800 ₪</p> <p>ד"ר בבבוקן ין מסואר לליל הסדר המסדר בבית הקודש</p>
---	---	--

1 איך הם משלמים את המצות
זה הרי יקר נורא?

2 האם אפשר לגרום להם לאכול פחות מרור
מכל השנה?

3 מדוע אף אחד מהמשפחה שלהם לא התחדש
עם בנקטשטע וביגוד לחג?

4 מתי הם הולכים לקניות
יש להם הרי משפחה גדולה?

טאטע לעבן, 4 קונטיות וויל איר פרעגן

ברוצער לעבן
סאיז דא איין תירוץ!
לתת לאחינו ובשרנו. עכשיו!
כי משפחה אחת אנחנו

עזרה לקהל

מקל תזקק וזמנו דודי יאזא בארעק פרינעלעכע אדמאטענישע

אתה פריי

תעו"ת און תעו"ת פריי

משפחה אחת אנחנו
די צאנזע פסח, תשס"ד

1.700.720.750

באגדה בראשית - מות ויחזקאל: 11, מות מילה: 108, מות יום טוב: 109, ועוד סיבות נוספות

מחוייב במצות, ואין אתנו יודע גודל נפש אחת מישראל, ובגודל השמירה וההגנה שנעשה על ידי קיום מצוה אחת.

יעזור השי"ת שיגדל בעל השמחה לתלמיד חכם ועובר ה' הצועד בדרכי אבות, ויתעלה מעלה מעלה בתורה וביראת שמים, ללמוד וללמד היינו להרביץ תורה בישראל, לשמור ולעשות, וגיסי המרא דאתרא שליט"א יראה רוב נחת אצל כל יוצאי חלציו, וזכותו הק' והגדולה של כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע וזכות האבות הק' מכל הצדדים יגן.

כן יעזרנו ה' אלוקינו, וההשפעות הגדולות היורדות בחודש אדר שעדיין אנו עומדים בתוכו, אשר בו קיימו וקיבלו, וכן נמי בחודש ניסן, אשר המה חודשים גבוהים, ישפיעו השפעות הרבה ברוחניות ובגשמיות בגוף ובנפש, להרבות שמחות בבתי כל ישראל, שישרור האורה והשמחה בבתי בני ישראל, שומר ישראל שמור שארית ישראל, ונוכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

אות ז, ואות יב, ועוד) דהעוסק בתורה הריהו נקרא בן, ומי שמקיים מצוות הריהו בבחי' עבד, יעו"ש. ולפי"ז אפ"ל דדייקא אם מקבל האדם על עצמו עול תורה ללמוד בתורה בהתמדה, אז יזכה להיות תחת פיקוחו וחינוכו של השי"ת, שיקיים בו מצות חינוך. וז"ש בני אתה אם תהיה בבחי' 'בני' על ידי שתעסוק בתורה, על ידי בן אני היום ילדתיך, והקב"ה יקיים מצות חינוך הבן.

*

הנה בוודאי שבשמי מעל כבר שוררת השמחה כבר מצוה זו, על הכלי מפואר ותלמיד חכם שיצמח כאן, כי הלא כל אחד יכול וצריך לגדול לתלמיד חכם, ובפרט מי שיש לו חזקת אבהתא, והתורה מחזרת על אכסניה שלה (ב"מ דף פ"ה ע"א), וכל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מזרעו, הרי שבוודאי יגדל אף הבחור הבר מצוה לתלמיד חכם גדול.

והנה בכל שמחת בר מצוה נתווספים זכויות חדשות בכלל ישראל, כי ישנו עוד אחד אשר נעשה

יום שלישי פר' תזריע ר"ח ניסן

בתפילת שחרית עבר מרן שליט"א לפני התיבה בתפילת הלל, ועלה רביעי לתורה.

אחר תפילת מוסף יצא מרן שליט"א לברכת האילנות בחצר ביתו, מרן שליט"א נעמד ליד ב' אילני פרי המלבלבים פרחים, ובירך הברכה (כפי הנוסח בסידור כתר נהורא - בארדיטשוב).

אח"כ נערך שמחת הברית לבן הר"ר מרדכי הלברשטאם מפעיה"ק (ב"ר דוב בער מירושלים, וח"ר בצלאל לוינשטיין מפעיה"ק).

אח"כ קם מרן שליט"א יחד עם כל יושבי בימת הכבוד לריקוד של שמחה משך זמן. ונפרד מרן לשלום מגיסו שליט"א ומכל בני המשפחה. ביציאה איחל מרן שליט"א לשלום לכ"ק האדמו"ר מבישטנא שליט"א.

יום שני פר' תזריע כ"ט אדר"ב

אח"כ נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא לתפילת מנחה ואמירת הסליחות ליום כיפור קטן, כנהוג בחצרות קדשינו בערב ר"ח ניסן. לפני העמוד עבר הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א.

תשורות הקודש מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א לכדיבים

<p>בתרימה של 2,500 ₪</p> <p>בזיויטע קאפני' מברך בבירת החרוץ</p>	<p>בתרימה של 600 ₪</p> <p>ב'מה נשתנה לעכמ' מברכס בבירת החרוץ</p>	<p>בתרימה של 1,500 ₪</p> <p>בבקבוק יין מפואר לליל הסדר המברך בבירת החרוץ</p>
---	--	--

בית מדרש תש"פ

1.700.720.750

מספר טל: 052-1700720

שואלין ודורשיין קודש הת

מה עם **בבקבוק היין** שחילקו עזר לקהל, צריך למבולי אותו?

אם שכתו **להסב** בכוס השני, האם עלי' לשתות כוס נוספת?

בירכתי ברכת המזון לפני שאכלתי **אפיקומן** מה עלי' לעשות?

ויש הלכה אחת שצריכה להיות ברורה לנו מאוד, בלי פשטמלעך: "וכב מי שדר בעיר צריך לתת לה... והנה ידוע שעיני העניים נשואות לה, וכשרם יישארו בדוחק וברעבן והוא יעלים עין בנה ידוע מה שאמר הגמרא" - - - (מש"ב תע"ו)

כי אשפתה אחת אמתו!

בחצרות קדשינו

שני מיליון ש"ח - בימי 'פתחון-לב', שלישי ורביעי הבעל"ט

בצאנו עוצרים לזמן מה את ההכנות לפסח כדי לוודא שלא יהיה אחד מאתנו שנכנס לחג עצוב ורעב: גבאי "עזר לקהל" מכל הארץ מתכנסים יחדיו ליומיים אינטנסיביים של המגבית הגדולה 'את פתח לו'

תכונה רבה ניכרת במפעל הצדקה והחסד של אנ"ש אך אנשי שלומנו אינם צריכים להגיע לכך. הדאגה

לאחינו ובשרנו - שהרי משפחה אחת אנחנו - היא נחלתו של כל חסיד צאנז, בכל מקום שהוא. ומשכך, כולם יחד כאחד תומכים בהם ומחזקים את עזר לקהל בימי הפתחון לב.

מסיבות בני מלכים -

במקביל התקיימו בשבוע האחרון מסיבות מרעיים בקהילות עזר לקהל פאר ובהדר, ובמהלכן השמיעו הדוברים את דבר עזר לקהל, הקורא לכולנו לפתוח את הלב לאחינו ובשרנו ולהכניס להם את החג הביתה, כאשר המטרה הקדושה היא: כל דכפין ייתי ויכול, שלא יהיה אפילו בית אחד בצאנז ששרוי בחשכה ח"ו. להיפך! ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, ועל כולנו מוטלת הדאגה שכל אחד ואחד יוכל להסב בשמחה ובדרך חירות כבני מלכים.

בחלק מהערים הופיע פה מפיק מרגליות הרה"צ רבי חיים יצחק קאפ שליט"א שמעורר ומלהיב את קהל עדתנו הק' להיות מהנותנים בעין יפה ולדאוג לכך שכל אחד ואחד יחוגג את הפסח

תפוחי האדמה של קערעסטיר

מה קורה בבית יהודי ארבעה-ימים לפני פסח? כולנו יודעים. עכשיו תשמעו מה הגיב אחד מגבאי עזר לקהל, כשסיפרו לו שבשבוע הבא, הוא מוזמן לבוא ולהצטרף, ליומיים אינטנסיביים של טלפונים לנדיבי עם מכל העולם - יחד עם כל הגבאים מכל הארץ. תרצו לדעת מה הוא הגיב?

הנה: "זה אמנם כמה ימים כבר לפני פסח, אבל אני מוכן ומזומן! כי איך אוכל להסב בליל הסדר אם יהיה אפילו יהודי אחד בצאנז, ששולחנו יהיה ריקם?"

*

והנה סיפור אותו סיפר ר' הלל רוטשטיין ז"ל, יהודי הונגרי שמוצאו מקרעסטיר, ואשר אמו זכתה להיות מבשלת בביתו של הרה"ק רבי ישעיה"ל זי"ע במשך שמונה שנים (מובא בהגדת הגר"א טויסיג שליט"א):

שלהי חודש אדר בעיירה. ההכנות לקראת חג הפסח בעיצומן. כל בתי העיירה מתנקים מכל בדל של חמץ, קלחת של בניית התנור לאפיית מצות מרכזת אליה כמה וכמה יהודים יראי שמיים, וגם בביתו של הרבי לא שוקטות הרוחות.

אך דאגה אחת מעיבה על כל ההכנות כולן - השנה לא ניתן להשיג תפוחי אדמה! פגיעות מזג האוויר ושאר מזיקים הפכו שדות שלמות לרקובים, ואם בימינו אנו, כאשר השפע עולה על גדותיו, עדיין משמשים תפוחי האדמה למרכיב הבסיסי בכל מטבח של אמא יהודייה, על אחת כמה וכמה בימים ההם.

ראש חודש ניסן חולף עובר וגורר עמו את הימים הבאים במרוצה - ותפוחי אדמה אין. כבר שוגרו מכתבים רבים לערים ולעיירות שבסביבה, וכבר כולם הושבו ריקם. השלגים לא היו רק מנת חלקם של יהודי קרעסטיר, ואף החסיל והארבה לא ביכרו דווקא את טעמם של תפודי קרעסטיר על פני השאר ומצאו גם תפודי הסביבה טעימים להפליא.

הצדיק מוטרד - כל חייו טרח כך שלכל יהודי יהיה אוכל לו ולילדיו, ומה יעשה כעת?! הוא דרבן את שמשו לשלוח עוד ועוד מכתבים, עד שלבסוף ישא העניין פרי, ולאוזניו הגיעה הידיעה כי בעיירה הונגרית כלשהי גר גוי קשיש, שבבעלותו מחסנים על גבי מחסנים מלאים בתפוחי אדמה.

נהרה נשפכה על פניו, ומיד הורה לשני המשמשים לשכור בעל עגלה, ולהעלות אליה שקים עמוסים במטבעות זהב ובשטרות מכל הסוגים והמינים. מי יודע כמה כסף ידרוש הגוי? - יש לבוא מוכנים לכל מצב. העגלון הצליף בסוסים והעגלה שעטה קדימה, אל בית הגוי. סוף, סוף נעצרה, אחד המשמשים נותר לסייע לרבי בירידתו, והשני נותר פנימה, כדי לעדכן את הגוי בצדיק הנשגב שהגיע עד ביתו.

עד כה ועד כה כבר ניצב הרבי בפתח פונוה ישירות לגוי: "אנו זקוקים לכמה שיותר תפוחי אדמה עבור חג הפסח המתקרב, אבקש ממך שתפתח עבורנו את המחסנים ונתן לך כל שתבקש. מוכנים אנו לתת אפילו מיליון זהובים, הכסף אינו נחשב בעינינו למאומה כעת, רק תן".

הקשיש נושא אליו עיניים - ולא נע ולא זע ממקומו. "מיליון אינו טוב עבורך" - ממשיך הרבי - "אם כן מוכנים אנו להכפיל את הסכום".

החייוך לא מש מפני הגוי, עד כי לרגע דימו השלושה שדעתו נשתבשה עליו. וכי ראיתם פעם גוי שאינו מתעניין בכסף?! "אינך מוכן?" - שואל הרבי, ומשלש את הסכום. ועדיין שותק הגוי, ואינו אומר דבר.

שתקו גם הם במבוכה, עד שלבסוף אמר הגוי: "מוכן אני למכור, אך אדרוש בעד מכירה זו מחיר מופלפל".

"מה?" - נדרכו השלושה.

"עזר לקהל", לקראת התכנסותם של כל גבאי 'עזר לקהל' מכל רחבי הארץ יחדיו ויעזבו את כל ההכנות האישיות לפסח, כדי להתמקד באחריות העצומה המוטלת אל פתחם: לגייס שני מיליון ש"ח, עבור אחינו ובשרנו שעניהם נשואות לימים אלו. אליהם יצטרפו 'שלוחי הקהל' שנתמנו לתפקידם בימי הפורים העעל"ט, ויעמדו לימינם.

ימי פתחון לב -

ביומיים אלו, ימי שלישי ורביעי, ח-ט ניסן, ימי 'פתחון-לב', יישבו הגבאים והשלוחים ויצלצלו לכל אנ"ש ולעוד אלפי יהודים נוספים מכל רחבי העולם, כדי לצרף אותם לקמחא דפסחא הגדול של צאנז, ומתוך כך לוודא שאין אפילו אחד מאנ"ש וילדיו שנכנסים לחג הפסח רעבים ועצובים, כי בפסח כולנו בני חורין ובני מלכים, ואין לנו את הזכות לראות יהודי שנכנס כך לחג.

אמנם שואלין ודורשין בהלכות החג, אבל כאן אין מקום לפלפולים ולחילוקי דעות, כאן יש רק הלכה ברורה שצריך

לתת לקמחא דפסחא, ואין אפשרות - כך פוסק המשנה ברורה - מלהתחמק מכך. זו חובה ברורה. בביתו מתוך הרחבת הדעת, כמו"כ הופיע שד"ר הרה"ח ר' ישראל פרוש שדרבן את הציבור לתרום בעין יפה.

היעד: 2,000,000 ₪ - המאמצים הגדולים מגיעים לאחר שגיבשו גבאי הצדקה בכל עיר ועיר את רשימות אחינו

בשיתוף עם ארגון עוצמתנו, בסבסוד והוזלה משמעותית של סל הקניות, והן במכירת מלבושי כבוד מכובדים לבני מלכים כבשנים עברו, עם הנחה של מאות ₪ לכל רוכש כדי שיוכלו כולם לחוג את החג בדיצה, בכבוד ובדרך חירות - כבני מלכים.

"מבקש אני את כל העולם הבא והגן עדן של הרב" - הגיעה התשובה. המשמשים החליפו מבטים ביניהם, כאומרים: גוי בעל מושגים... בקשו לומר משהו, אך הרבי הקדימם: "אני מסכים". אילו היו השמיים נופלים על ראשיהם, סביר להניח שלא היו השניים המומים יותר. ולמען האמת, גם הגוי היה מופתע מן ההסכמה המהירה. "אני רוצה שטר ושני עדים" - מיהר להוסיף, בטרם יתחרט הרבי. "אין בעיה" - השיב לו הצדיק - "הבא לי נייר עט ודיו", וכעבור דקות ספורות נרשם שטר מכירה כדת וכדין המקנה לגוי את כל העולם הבא של הרבי. מרוב תדהמה לא הצליחו הגבאים לנוע ממקומם. הם עמדו והביטו בעיניים קמות בתפוחי האדמה שממלאים את העגלה עד אפס מקום וחשבו על מחירים היקר והבלתי נתפס. מתפלצים היו מן המחשבה שעולם הבא כה יקר עובר לרשותו של גוי קשיש. הרבי העיף לעברם מבט, וכשראה את התמיהה על פניהם אמר: "מצווה אני אתכם בגזירת רב, שלא תהינו לספר לשום יהודי מקרעסטיר אודות העסק שעשינו!". את הדרך חזרה עשה כל אחד כשהוא שקוע במחשבותיו. לא חלפו שעות רבות והשמחה פשטה בכל בית בקרעסטיר. הרבי הצליח להשיג תפוחי אדמה בשפע רב! בני העיר התענגו על תפוחי האדמה, ובבית הרבי עצמו התארוחו מדי יום שישים יהודים ובני משפחותיהם שאכלו כיז המלך תפוחי אדמה וכל טוב. את אמי המבשלת - הוסיף ר' הלל לספר - דאג הרבי להזמין גם כן עם כל בני המשפחה להיות מאוכלי שולחנו, כשברגישותו הוא חושב על כך, שלאחר שעות העבודה הארוכות בבישול בביתו, עליה לשוב הביתה ולהתחיל לבשל עבור בני המשפחה שיאלצו להמתין זמן רב לארוחתם. כך, מלבד המשכורת שקבלה, היו כל הוצאות האוכל על חשבוננו של הרבי. חג הפסח חלף עבר, והגבאים עדיין נוצרים את לשונם ומתאפקים מלספר את מחירים היקר של התפודים. אולם הם לא הצליחו לעשות זאת לאורך זמן. אחד מהם לא הצליח בשום אופן להתגבר - והסיפור כולו נפלט מפיו. תוך זמן קצר היתה העיירה כמרקחה. "רבי, מה עשית?", נזעקו טובי העיירה, "למי מכרת את העולם הבא שלך?". נענה רבי ישעיה והשיב בפשטות: "מכל העולם הבא ומכל הגן עדן של ישעיה'לע אין כלום, כל עוד ישנו יהודי אחד בקרעסטיר שלא יהיו לו תפוחי אדמה לפסח!..." *

במסגרת הפרויקט השנה בשיתוף 'עוצמתנו', סובסד סל הקניה הבסיסי לחג לכל משפחה, למחיר הפחות ממחיר הקרן, כשכל משפחה זוכה לחסוך סכום נכבד עבור רכישת כל צרכי החג בהרחבה.

לתשומת לב, המחירים משתנים בין עיר לעיר, כי הם תלויים בגבאי 'עזר לקהל' המקומיים וביעדים שהציבו לעצמם, כמה הם מביאים מנדיבי העם, וככל שהם מביאים יותר, כך משלמים כל בני הקהילה, זול יותר ומסובסד יותר.

בימים אלו מתפרסמים מוקדי ומועדי האיסוף של סלי המזון בכל עיר ועיר. במקביל, חולקו אף תלושי סבסוד של מלבושי כבוד לבני מלכים ברשתות המובילות רויאל ודסקל, שם ירכשו אלפי פריטי ביגוד בסבסוד עתק של מאות ₪ על כל

ובשרינו שזקוקים לתמיכה וסיוע לקראת החג. כך יצאו למסע הגיוס שכולל את מסיבות בני מלכים שעברו עלינו לטובה, וימי פתחון לב הבאים עלינו לטובה, כשכל אחד מהגבאים מוסיף עוד תרומות רבות ממקורות אחרים של ידידים ותומכים הפותחים ליבם כאולם למען עזרת אחים.

בכל עיר ועיר נקבעו יעדי גיוס גבוהים במיוחד, כאשר הגבאים בכל אתר מקווים בכל לב כי ציבור אנשי שלומנו יירתם בעוז ותעצומות בנתינות הגונות למען אחינו ובשרינו, כדי שיוכלו אכן לעמוד ביעדי הגיוס והתמיכה הגבוהים מאד אותם הציבו לעצמם השנה שמגיעים לסך העצום של 2,000,000 ₪ ובמילים שתי מליון ₪!!!

לכל קהלא - צרכי הפסח לכל קהל אנ"ש - בשבוע הקרוב יושלם פרויקט החסד האדיר 'לכל קהלא' שהכיל בתוכו סיוע ועזרה לרכישת כל צרכי

יו"ט בהרחבה לאנשי שלומנו, הן במוצרי מזון ויסוד קניה, בסכומים מצטברים של מאות אלפי ₪ בס"ד.

הנהגות

פּוֹתַחִין הַדְּלֵת שֶׁל הַלֵּב

בתרומה של 1,800 ₪

זוכים בבקבוק י"ן מפואר לליל הסדר

המבורג בברית הקודש

בתרומה של 1,200 ₪

ב'יויסט קאפל'

מבורג בברית הקודש

בתרומה של 600 ₪

ב'מה נשתנה לעכ"ו'

זוכים מבורג בברית הקודש

בתרומה של 2,500 ₪ זוכים לכל תשורות הקודש

1.700.720.750

היג'ב'רה נגאט - סכום מינימלי 171 ₪ - 103792 ע"י דוקל (ע"י) - 103792 ע"י דוקל (ע"י)

זוכים להבטחת שפך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך

כי בזכות הצדקה זוכים לחסות בצל השכינה!

פר' תזריע • כז • תשפ"ד

בס"ד

יום נבית ה'

הזמנות מיוחדת!

בשותפות קודש כפרנס יום בכוללי השי"ס הנך רוכש לעצמך זכות אדירה ונשגבה: יום אחד של לימוד התורה הק' ברציפות במשך כל שעות היום והלילה בהשגות הנעלות שקבע ויסד כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בכוללי השי"ס, שותפות קודש במאות תלמידי חכמים מופלגים ברחבי ארה"ק

א' ניסן

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר'
אפרים שורץ הי"ו
אב"י במאנסי יצ"ו
לזכות נישואי
נכדו תחי' בשעטומ"מ

כ"ח אדר ב'

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **שלום אליעזר קליין** הי"ו
אב"י במונדו יצ"ו
לזכות הכנס בנו כמר **אברהם** שיחי' לעול תורה ומצות בשעטומ"מ

ג' ניסן

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר'
שלמה ריינמאן הי"ו
אב"י בבאר פארק יצ"ו
לזכות נישואי בנו תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

ג' ניסן

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר'
ישראל פישער הי"ו
אב"י במאנסי יצ"ו
לזכות נישואי בנו תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

א' ניסן

שותף בלימוד בבית ה'
לעי"נ הרה"ח מוה"ר **פסח** בן הרה"ח שלמה זלמן **גולדשטיין** ז"ל
נלביע א' ניסן תשע"ב
הונצח בהוקרה רבה לעמלי התורה בכוללי השי"ס
עי"י בני המשפחה הנכבדה שיחי'

"ותלמוד תורה כנגד כולם" ובודאי שלזכות וחשיבות מרובה היא לרכוש זכות שותפות לפחות ליום אחד! של לימוד בכוללי השי"ס. כדברי השי"ת הבוחר בתורה לדוד המלך (שבת ל) כי טוב יום בחצירך מאלף, טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה. מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח.

לימוד וזיכרון כל הש"ס זמ"ל
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זי"ע
בנישואות כ"ק מרן אדמו"ר שלום"א

לתרומות והנצחות: הר"ר שמואל בורד - 054-8441601

מהתגובות הנלהבות והמשוב החיובי הרב שהתקבל, עולה כי עזר לקהל זוכה בס"ד להביא אורה ורוחה לבתי אנשי שלומנו, בגלל ההזלות המשמעותיות והמחירים המסובסדים שבכל קהילה וקהילה, כפי שפורט.

פעילות זו לכל קהלא, מתאפשרת הודות לנדבת ליבם של ידידים נאמנים נדיבי לב ושועי עם אשר פתחו ליבם כאולם רחב ידיים והוזילו זהב מהונם למען שמחת יו"ט בהרחבה וברווחה לכלל אנשי שלומנו בעז"ה, כאשר גבאי ועסקני עזר לקהל עודם טרודים בגיוס משאבים לכיסוי עלויות העתק למימון פעילות זו למען אנשי שלומנו.

תשורות הוד - השבוע ביום חמישי, במעון הקודש, נערך במעון קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א מעמד מרגש במסגרתו בירך כ"ק מרן שליט"א את תשורות הקודש כאשר הביע את רצונו להעניקם לכל הנדיבים.

לאחר תפילת שחרית, נקראו אל הקודש פנימה כמה מגבאי מפעל החסד והצדקה 'עזר לקהל' - ובראשם העסקן וגבאי הצדקה מוה"ר ארון זאב טהלר הי"ו מנהל עזר לקהל - המצויים עתה בעיצומה של מגבית קמחא פסחא - את פתח לו, למען אחינו ובשרינו ברחבי ארה"ק, תחילה סקרו בפני מרן שליט"א את תכנית התמיכות אשר בתקוותם לחלק עבור אלו מאנשי שלומנו הנצרכים לעזר וסיוע על מנת להביא אור ורווחה לקראת יו"ט פסח הבעל"ט.

כן הביאו בפני הקודש בפרוטרוט את שאר המפעלות הברוכות למען כלל אנשי שלומנו, בארגון כל צרכי החג בהרחבה גדולה וכמו כן במלבושי כבוד כבני מלכים לכל מאן דבעי. מרן שליט"א הביע קורת רוחו והנאתו המרובה מאימפריית הצדקה והחסד שצוברת תאוצה בחצר קדשינו, עם הכפלת סכומי הסיוע וריבוי הפעולות לרווחת כלל אנשי שלומנו לקראת החג הבא לקראתנו לטובה.

כאן ניגש מרן שליט"א יחד עם בנו הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א אל החדר שם היו מונחים על גבי השולחן מאות תשורות קודש אשר ישוגרו בשליחותו ובברכת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א אל נדיבי הלב שפתחו ליבם בסכומים הגונים למען עזרת אחינו ובשרינו, 'מה נשתנה ליכט' ארוכים ולבנים כנהוג להאיר בשולחן ליל הסדר, 'וייסע קאפיל' מבד ארוג כנהוג ללבוש בגדי לבן כליל הסדר ובקבוק יין מפואר לעטר בו את שולחן ליל הסדר.

מרן שליט"א התעניין בפרטי פרטים על ייצורם ומקורם של התשורות, בפרט על הוואסע קאפלעך ובקבוקי היין המפוארים, והזכיר גם העניין של המה נשתנה ליכט, שזה כבר מוזכר בהלכה.

בהמשך התעניין בפירוט על כל ענייני המגבית והביע התפעלותו מהסכומים הגבוהים שנטלו על עצמם הגבאים

בימי פתחון לב, או כבר עכשיו, פנו עוד היום אל גבאי הצדקה בכל אתר, והעניקו את נדבת לבכם הטוב למען אחינו ובשרינו, וזכו לברכות הקודש אותם האציל מרן רבינו שליט"א בקדשו: "בזכות הצדקה שעושין אלו עם אלו, זאלן אלע האבן א לעכטיגע יום טוב ברוחניות ובגשמיות, בגוף ובנפש, נחת פון די קינדער, און סייעתא דשמיא בכל".
התקשרו בהקדם למוקד עזר לקהל 720-750-1700 או מחו"ל 845-738-1117

כינוס מרשים בטרקלין השפע "היכל פרידא גילה" ההולך ונבנה, במלאות 5 שנים לפטירתה של מרת רייך ע"ה, א"ח יבדלחט"א הגרב"צ שליט"א

ביום שלישי, אור לטו"ב אד"ב, התקיים כינוס מרשים בטרקלין השפע "היכל פרידא גילה" ההולך ונבנה ע"י מפעל החסד "שפע חיים ורחמים", לעריכת שמחות מפוארות במחירים אפסיים. הכינוס התקיים ביום היא"צ החמישי של האשה החשובה הצוה"ח מרת פרידא גילה רייך ע"ה בת הרה"ח ר' יצחק אייזיק ז"ל – א"ח יבדלחט"א הרה"ג רבי בן ציון רייך שליט"א נאמן בית רבוה"ק, ואמו של הנדיב החשוב ממקימי טרקלין השפע, הנגיד מוה"ר מנחם מענדל רייך הי"ו, עמוד התווך של המוסדות הקדושים לבית צאנו.
אל הכינוס שאורגן באופן מכובד ובמחיר אפסי ע"י שפע חיים ורחמים בהנהלת הרב אריה ליבוש רייך הי"ו, נקבצו ובאו כל בני המשפחה החשובה של מרת רייך ע"ה, צאצאיה החשובים, זרע ברך ה', דורות ישרים מבורכים, ושאר בני המשפחה הנכבדה, וחברי וועד שפע חיים ורחמים. בראש הכינוס אף ישב הגה"צ אב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א. כולם כאחד יחד התכנסו להעלות את זכרונה של אשה חשובה זו, שעל שמה ולזכרה נקרא טרקלין השפע.

המסובים הזכירו כי המנוחה ע"ה חיבבה בתים נאים ומשופצים בחן וביופי אבל בביתה-שלה עצמה היא ראתה בהם מותרות. היא הצטיינה בפשטות ובהסתפקות במועט באופן שבדורנו קשה למצוא, כדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהספדו, והותירה אחריה מורשת כבירה של צניעות-הליכות, טוב-לב ופשטות-קסומה.

"בנה, ר' מענדל" - אמרו הנואמים כל אחד בתורו - "כדרכו-בקודש, יש לו סייעתא דשמיא עצומה היכן להשקיע. מי שיחשב את החיסכון שייגרם כאן למחותנים שישיאו את צאצאיהם בטרקלין השפע, ימצא שבתוך עשור, יסתכם החיסכון במיליוני ₪! מדובר בחיסכון של אולם, קיטרינג, תזמורת, צלם, מספר מנות, ועוד ועוד. עשרות אלפי ₪ לכל מחותן! ומה עשה ר' מענדל, שילב את דרך אמו ע"ה באולם מפואר זה. מצד אחד יופי ופאר בלתי מצויים. אולם מפואר שראוי שיתחתנו בו בני מלכים וכלות כשרות, אך מצד שני עם חיסכון, פשטות וצניעות בכל

של עזר לקהל, וכן ביקש לדעת למי משוגרים תשורות ההוד, כל זה במשך שעה ארוכה.
מרן שליט"א סמך ידיו הק' על תשורות הקודש והאציל מברכות קדשו לכלל התומכים והמסייעים: "אלע תורמים זאלן זען ברכה והצלחה און סיעתא דשמיא אין אלע עניינים, געהאלפן ווערן אין אלעס וואס זיי ווילען און וואס זיי דארפן, און האבן נחת פון דע קינדער (כל התורמים יראו ברכה והצלחה וסיעתא דשמיא בכל הענינים, יושעו בכל משאלותיהם ובכל המצטרך, וירוו רוב נחת מכל יוצ"ח).
לאחמ"כ החלו גבאי 'עזר לקהל' בשינוע התשורות בשליחות קודש לכל ערי הארץ שם יחולקו לנדיבי הלב.

אנשי שלומנו שנותנים לכה"פ 1800 ₪ זוכים לקבל תשורת קודש מיוחדת – בקבוק יין מפואר שיפאר את שולחן הסדר בביתכם הן מעצם היותו בתכלית היופי והן כי הווה עדות ישירה על נדיבות לבכם להביא את אור החג בבית נוסף. הנדיבים שלכם הטוב ינדב אותם לתת 1,200 ₪, זוכים לתשורת קודש – וויסע קאפיל ארוג ומיוחד לליל הסדר, מתנתו של רבינו שליט"א כדי שיוכל הנדיב להסב מלכות בראש המשפחה עטור בבגדי לבן כנהוג וכראוי למי שהעניק לאחינו ובשרינו את היכולת להסב כבני מלכים בחג הפסח.
עבור התורמים סך 600 ₪ ומעלה, משוגרת תשורת הקודש, שני 'מוה נשתנה ליכט' גבוהים וארוכים כנהוג בתפוצות ישראל בליל קדוש ונורא זה, כאשר נדיבי הלב המאירים בתי אחים יזכו להאיר שולחן ליל הסדר בביתם באור יקרות מתנת קודש מאת רבינו שליט"א.

די צאנזע פסח - תשפ"ד - זהו, איפוא הצאנזע פסח של תשפ"ד. פרויקטים ענקיים של 'עזר לקהל', שבמסגרתם מוזילים את עלויות החג לכלל אנ"ש ובמקביל מכניסים את החג בכבוד לבתי אחינו ובשרנו כי משפחה אחת אנחנו.
הקריאה בעינה עומדת: עלינו להגיע ליעדי ההתרמה! ישנן עוד משפחות רבות שאין להם עדיין יכולת להיערך לחג כראוי. זו חובת השעה שלא לעמוד מנגד. איך יכולים אנחנו לגשת לליל הסדר בשמחה כשיש לנו אחים שאין ידם משגת לכדי רכישת מצות או מנעלים לחג לילדים? איך נוכל לברך בהתרגשות שהחיינו סביב שולחן ערוך כשבבית השכן עומד אחינו בראש שמוט ואפוף דאגות על תשלום השכירות של החודש הקודם?

עדיין לא מאוחר, אנחנו יכולים לשנות את זה! זה הזמן לקבל החלטה ברורה. אין ילד בצאנז שלא מגיע לו לחוש בן מלך בחג הפסח. אין אברך שלא מצווה להסב בדרך חירות ושמחה. אנחנו כאן כדי לדאוג שזה יקרה בס"ד. זה הזמן להושיט יד ולפתוח את הלב, להעניק לאחינו ובשרינו את המינימום שהם זקוקים לו, את המקסימום שאנו יכולים. כדי שלא יהיה בגבולנו ח"ו אח ששרוי בצער בליל התקדש החג.

של המנוחה ע"ה, הרה"ח ר' יחזקאל הי"ו, ולאחר מכן פצחו בניגוני שמחה על הכבוד הגדול שעשו לה במותה כאשר עוד נכד מסיים את הש"ס מתוך עמל התורה.

חסידי אמת - אורח הכבוד הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א דיבר על הקרבה הגדולה והחביבות העצומה שיש בין משפחתו הרוממה למשפחת רייך הנכבדה במשך כל השנים ומסירות נפשם למען רבוה"ק בכל עת. הכול מספרים על הקשר אצל מרן זי"ע, אבל אני יכול להעיד על הקשר שיש בין הגרב"צ למרן שליט"א. ר' בן ציון הינו חסיד נאמן שספק אם יש עוד כמוהו, כאשר כל מה שיוצא מפ"ק, הוא קדוש אצלו ואין אחר דברי הרב כלום, ובוודאי לא לחינם זכו לדור ישרים מבורך כזה, כאשר גם המנוחה ע"ה הייתה אשה כשרה וצדקנית כמו שבדורות הקודמים.

בהמשך נאומו הרחיב בכך שמשפחה חשובה זו יודעת להשקיע בדבר האמיתי, בחיי עולם ולא בחיי שעה. המנוחה לא רצתה לעצמה מאומה, אבל כמה זכות גדולה זכתה שכשהיא נמצאת בחיי עולם, או אז מוקמים מפעלים גדולים כאלו ומפוארים לעילוי נשמתה. זהו הקדיש הטוב ביותר שאפשר לומר לעילוי נשמתה, וזו המתנה הטובה ביותר שאפשר לתת לאם לאחר פטירתה. אין לך הכרת הטוב גדולה מזה, לאחר שהשקיעה כל ימיה בשביל השני. כעת, עם מפעל-חיים גדול זה, משגרים לה מתנה למרות שהיא נמצאת בעולם העליון, מתנה שהיא בשבילה זכות עצומה.

בהמשך תיאר את נדבת לבו של בנם ר' מענדל שיחי', שעומד לימין כל המוסדות במסירות נפלאה והוא שותף לכל מפעלות הק' של רבוה"ק באופן שאין דומה לו, ואף גם בעניין זה של האולם החדש, אמר לו מרן שליט"א, שזה יתן בעבור נשמת אמו ע"ה. אין משהו בצאנז שר' מענדל אינו שותף בו, אבל כאן זו זכות מיוחדת כפי שאמר לו מרן שליט"א, ולא נותר אלא לברך שבורא עולם בקנין ישלים זה הבנין, ובוודאי לאחר שבהצלחת נפשות עסקינן שאין לשער ואין לתאר.

הצלת נפשות - דברים נרגשים נשא הנדיב ר' מענדל שיחי', שהביא מאמר חז"ל 'דבר שנצטער בו אותו צדיק לא יכשל בו זרעו', והזכיר שמי שנתן ממון למקום זה לפני שנים רבות שיערכו בו שמחות במחירים מוזלים, הוא זקנו ר' יצחק הלפרין ז"ל וב"ה שנתגלגל הדבר שבמקום זה יהיה מעורב זרעו במילוי מטרה זו, במקום הזה. ר' מענדל תיאר את סדר הדברים של השנים האחרונות כאשר דיברו על הקמת האולם החדש הזה, ועל ההוראה המפורשת שקיבל ממרן שליט"א במוצאי יום הקדוש להיות מהמסייעים בעניין זה. מרן שליט"א אמר לי לקרוא לר' ליבוש ולסגור העניין, וראה זה פלא שבדיוק כאשר יצאתי מהקודש פנימה הגיע ר' ליבוש כנגדי, וראיתי בזה כוח הצדיק והשגחה פרטית, ומכאן ואילך התגלגלו הדברים לידי כך,

הפרמטרים. גם יזכו לחתונה מפוארת, וגם ישלמו עליה את המחיר הנמוך ביותר שיכלו להעלות על דעתם".

במהלך הכינוס המרשים, נשא דברים חתנה, הרה"ג רבי אשר אנשיל שווארץ שליט"א ראה"כ בבית שמש ובעל 'מעדני אשר' שבפיו מפיך המרגליות העלה על נס את הבית החשוב שבנתה המנוחה ע"ה יחד עם יבלדחט"א חותנו הגרב"צ שליט"א, וציין ש'אחים בהספד קאמינא ליה', שההספד היפה ביותר הוא כאשר האחים מתאספים יחדיו ורואים דור חשוב שכזה.

לחתן בלי מותרות - דברי פתיחה נשא הגרב"צ שליט"א, שדיבר על המצב הכלכלי הלא פשוט השורר בדורנו. בדבריו הביא מכ"ק מרן זי"ע שדיבר בחריפות עצומה על חתן שתובע מאביו מותרות לחתונה שלו בשעה שלאביו אין את האפשרויות האלה, והעיד עוד מה שאמר מרן זי"ע שאחת הסיבות שהפסיק לבוא לחתונות היא משום שלא יכול היה לראות כיצד משליכים הון תועפות רק בכדי שלא להיות שונה מאחרים.

"כל מה שעומד על הפרק, הוא עניין החיקוי האחד מהשני, כאשר לשניהם אין כסף" – אמר רבי בן ציון שליט"א – "ולכן אנשים מבזבזים ללא הרף וקשה לעצור את המעגל. אחי ר' ליבוש לא נרתע מלשנות מוסכמות גם בעניין זה, כי הולך בדרכו של מרן זי"ע. הוא וכל חברי הוועד של שפע חיים ורחמים נכנסו לעניין זה כדי להציל שבעים אלף נפש מכל מחותן שזה סכום עצום. לשניים שלושה הראשונים יהיה קשה, אבל לאחר שיערכו נישואין באולם המפואר הזה ויראו באיזה שמחה יפה מדובר, האחרים כבר יעשו זאת ביתר קלות - וכמו בקריעת ים סוף תבוא גאולה לכל המחותנים".

הגרב"צ הזכיר גם את חותנו של ר' ליבוש, ה"ה הרה"ח ר' יצחק בן ציון וואלף ז"ל, שיום היא"צ שלו חל גם בימים אלו, שגם בימי עשיירותו וגדולתו חי בהסתפקות במועט ומעולם לא החליף את הריהוט והריצוף בביתו, כי תמיד אמר: אם יש לי – אתן אותו לאחר.

בדבריו ציין עוד את זוג' החשובה שהייתה גם סמל של הסתפקות במועט, כפי שראתה בבית אביה שלא בזבזו כספים גם על דברים שאחרים לא ראו בהם מותרות. לא פלא שמבית זה גדלה זוג' ע"ה וכן ביקשה מבני ר' מענדל, בהיותה על ערש דווי, שיעזור ליהודים באופן פרטי כדי להקל מעליהם, ואכן ממלא את רצונה על הצד היותר טוב, וביותר בעניין זה שיחסוך ממחותנים הון רב, ועל כן מה גדלה שמחתנו שבמקום זה יונצח זכרונה לעולמי עד.

סיום הש"ס - בשלב זה התקיים מעמד מרגש, כאשר אחד מנכדיה, הר"ר ישראל חיים ויינברגר הי"ו מבית שמש, חתן חתנה הרה"ג רבי פרץ טוביה בינדר שליט"א דומו"צ קהילתנו הק' בבית שמש, ערך סיום הש"ס אחר שלמד ונבחן על כל הש"ס בהצלחה מרובה. את הקדיש אמר בנה

גדולות ונצורות מקצה העולם ועד קצהו לצורך מפעלות הגמ"ח, ובפרט כעת בהקמת טרקלין השפע.

המנוחה ע"ה הייתה סמל של צניעות והסתפקות במועט ובמה שיש. מעולם לא היה מעניינה מה שאחרים עושים וכיצד הם משקיעים בביתם או בשמחתם. כשאלו הם פני הדברים, אין ספק שעושים כאן דבר גדול לעילוי נשמותה, שיסייע לכל הקהל שלא להיסחף אחר הרהבתנות והחיצוניות ושלא להוציא הוצאות מיותרות" - אמר ר' ליבוש.

אחייני, הנדיב היקר ר' מענדל, מיד כאשר שמע על התכנית, הזדרז ואמר: הנני! כאיש עסקים שהקב"ה מצליח דרכו, הוא יודע את עיקר הצדקה שיש בשפע חיים ורחמים, והוא הסיוע בדרך כבוד. מה שהוא בונה כאן, יחסוך רבבות אלפי ₪ מידי יום ביומו! זכו הוא ובניו ביתו לקחת חלק בדבר גדול וקדוש זה שבעז"ה יצליח ויושלם לתפארת במהרה, כי ר' מענדל חוזר ואומר שכל יום מוקדם יותר, יציל עוד עשרות אלפי ₪ ממחותנים.

בהמשך דיבר ר' ר' ליבוש אודות הצוואה הקדושה של כ"ק מרן זי"ע, שבכלל נתן את כל ההשראה והיוזמה להקים את שפע חיים ורחמים לפני שלושים שנה: כל פרויקט נוסף שמוקם בשפע חיים ורחמים, אנו מוצאים לו תימוכין בצוואה הקדושה ורמזים נפלאים. הנה שתי מילים 'שיוכלו להתחתן', שכבר קיבל כל כך הרבה פירושים ויוזמות בשפע חיים ורחמים. בשנת תשפ"ד, מקבלות המילים פירוש חדש. עד היום ידענו שצריך דירה בשביל להתחתן. היום אנו מבינים את מה שמרן זי"ע צפה כבר אז. והיינו שגם אם נעזור בעניין הדירות, עדיין העול של הוצאות החתונה עצמה יהיה קשה מאוד לאחר שהמחירים יכפילו את עצמם משנה לשנה, ומי עוד יודע לאן יגיעו הדברים. לכן ביקש לסייע בדבר נוסף: שיוכלו להתחתן'. וזה מה שאנו עושים כאן בס"ד, שאכן 'יוכלו להתחתן'. בלי חובות ובלי בזבז, אלא עם שמחה שלימה ואמיתית.

ר' ליבוש ציין גם את משפחת ראזנבערג הנכבדה ממונטריאל שמצטרפת אל היוזמה הזו, ואחר הקדיש דברים לעצם האירוע הערב, שמסמל יותר מכל את מהות טרקלין השפע: 'כל ההכנה לסעודה דנו, היא כבר באווירת טרקלין השפע. הסעודה כולה בושלה בהתנדבות על ידי צוות 'שמחה שלימה' שע"י שפע חיים ורחמים, ה"ה: ר' יוסף מרדכי בלומטל הי"ו, ר' יצחק ברבר הי"ו ומשפחת גרינשטיין הנכבדה, לצד צוות החלוקה והעריכה ר' אברהם ויזל הי"ו, ר' גרשון ויזל הי"ו ור' גרשון איצקוביץ. כפי שאתם רואים הצוות של שמחה שלימה, מילא את מקומו של צוות הפקה, על הצד הטוב ביותר, בניצוחו של ר' יהושע בלומנטל הי"ו, מעובדנו המסורים."

בסיום דבריו אמר ר' ליבוש שהגיעו עד הלום בזכות עידודו התמידי של כ"ק מרן שליט"א, שכמלאך האומר גדל, הוא

כאשר מרן שליט"א אמר לי כמה פעמים בענין זה שהוא 'הצלת נפשות פשוטו כמשמעו'.

בהמשך העלה את זכרון אמו ע"ה שבתקופתה האחרונה נפרדה מצאצאיה בדעה צלולה, וכמה שבועות לפני פטירתה אמרה לו: 'מי שיבנה בניינים יש די והותר. אני שואפת שתיתן לאנשים פרטיים, כדי למלא צרכיהם, כי לדבר זה יש לך רגש'. ואכן אז בקודש פנימה אמר לי מרן שליט"א לאחר מו"מ ארוך בעניין זה שהיה לי עם ר' ליבוש בתקופות קודם לכן, שלדבר זה נתכוונה כי זו הצלה גדולה למחותנים באופן פרטי. היו כאן קשיים רבים וב"ה מאז נתגלגלו העניינים שבונים דבר גדול ומפואר הרבה יותר ממה שכיוונו בתחילה כאשר הכל מלווה בסיעתא דשמיא מופלאה.

דברים מיוחדים הקדיש לע"נ אמו ע"ה שסברה שצריך ליתן לאחרים אבל באופן מכובד ולא באופן רשלני, ותיאר את הנאמנות שלה לרבוה"ק, והלכה אחר אביו יבדלחט"א במדבר בארץ לא זרועה, ועברה דירות מהכא להתם, למען מרן זי"ע, למרות שהיה מוטל עליה עול גדול הילדים שלזה התמסרה בכל לבה ונפשה. ומרן זי"ע העריך זאת מאוד בהתבטאויות שונות. בדבריו הזכיר גם את זכרון דודו ר' מאיר רייך ז"ל שנפטר חודש קודם לכן ונודע בטוב לבו.

חלוקת הש"ס וסיום תוספתא - לאחר מכן הפתיע המנחה בבשורה לכל המשפחה, על חלוקת הש"ס בין בני המשפחה, וכל מי שילמד ויבחן על חמישים דף יקבל סכום עתק מר' מענדל, הנודע בקשר האיתן שלו לתורת חיים ולאהבת חסד.

הרה"ג ר' יעקב רוזנשטיך שליט"א מארגון ושננתם, שר' מענדל הינו מעמודי התווך שלו, סיים את התוספתא לע"נ מרת רייך ע"ה ונשא הדרך לעילוי נשמתה.

בין הפרקים נשמעו דברי חרוזין ביקרא דחיי וביקרא דשכבי, מפי הרה"ר צבי אלימלך משי זהב הי"ו, בליווי כלי הנגינה של הרה"ר עמרם גרין הי"ו, שהנעים את כל המעמד.

בין ת"א לטבריה - דברים קצרים נשא הרה"ח ר' אפרים רייך הי"ו, שהזכיר את העובדה שהמנוחה ע"ה גדלה כבת יחידה בעיר תל אביב ואף על פי כן גדלה לתפארת לבת ישראל כשרה והקימה דור של ת"ח עצומים ואנשי חסד מופלגים ושיבח את אחיו ר' לייבוש ואת אחיינו ר' מענדל יחד עם אביו הרה"ג ר' בן ציון שליט"א שהחזיקו באמת הבניין של קרית צאנז טבריה כאשר איש לא האמין שיילכו יגורו שם והנה קמה והייתה עיר ואם בישראל, ורואים שנתגלגלה זכות על ידי זכאי. בוודאי כוח רבוה"ק והאבות מסייעתם.

"שיוכלו להתחתן" - ללא חובות, עם שמחה - דברי נעלה השמיע מנהל מפעל החסד שפע חיים ורחמים, הרב אריה ליבוש רייך. את דבריו פתח בברכת ישר כוח מרובה לאחיו הרה"ג ר' בן ציון שליט"א שבמשך כל השנים הוא מוכן ומזומן למלא כל בקשה של שפע חיים ורחמים, ופועל

מרן שליט"א הביע כמה וכמה פעמים את הנאתו מענן האור של התורה שעלה בביתו נאווה קודש והתבטא באופן מופלא בשבח וביקרת סגולה זו.

אנשי שלומנו. הפעם, איש לא נעדר. פעם! אחת! בשנה! זוכים להיכלל בתפילות נוראות כאלו, לצד לשמח לבבות של כאלו שלכם נשבר בקרבם, אין להם יום ואין להם לילה. כשנהר-דינור של ישועות זורם – אף אחד לא הולך לצד אחר. כולם באים לחטוף ממימיו. מצלצלים עכשיו: 09-88-515-88.

הופיע וי"ל הגדה של פסח מתיקות התורה

אור חדש האיר זרח בעולם הספר התורני עם צאתה לאור של ההגדה של פסח 'מתיקות התורה', שיצאה לאור מתחת ידי הרב ירמיה טסלר שליט"א, כהמשך לסדרת הספרים הפופלארי 'מתיקות התורה' על חמשה חומשי תורה.

למרות מספר ההגדות הרב המצוי בשוק, תמצא ללא ספק ההגדה החדשה 'מתיקות התורה' את מקומה הנכון בבתי בני ישראל ברחבי תבל. באשר עוד לא נראה כבושם הזה, כשכל העבודה נעשה במעשה אמן להפליא וערוכה בטוב טעם ודעת.

כרך זה מלא מזן אל זן במאמרים יקרים, דיבורי אמונה והתחזקות שנלקטו בידי אומן מפי ספרים וסופרים, מדברי הראשונים והקדמונים, דברי האחרונים, מתורתם של מאורינו תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, ורבותינו הק' משושי דור ודור. ומהווה אוצר סגולה יקר ערך, המלא וגדוש באמרות שפר מאמרי התעוררות והתחזקות, ביסודות היהדות ודרכי החסידות, נתיבות חכמה משולבים עם סיפורי צדיקים, כשהם מלוקטים כאמור מספרי חסידות ומוסר ככתבם וכלשונם ומסודרים בטוב טעם ודעת בסדר מיוחד.

בין בתרי הספר ניתן למצוא אריכות בעניני 'הגדת לבנך' השרשת האמונה בלב הבנים; מצות 'סיפור יציאת מצרים' ע"י סיפור הניסים והנפלאות שעשה ה' במצרים; הכנה ליום טוב; חשיבות חודש ניסן; קדושת ליל התקדש החג; רוממות מצות אכילת מצה; שבחן וחיתבתן של ישראל אשר בחר בנו מכל עם ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו; קרבן פסח ואפיקומן; גילוי אליהו הנביא; הלל והודאה.

הגדה זו מיועדת לשוחרי תורת החסידות המבקשים להטעים מנועם זיו תורתם ולהגיש את הדברים בליל התקדש החג באזני בניו ובני בניו למען ישמעו וילמדו את גודל קדושת חג הפסח וליל הסדר, ויגדלו לשם ולתפארת מתוך מתיקות התורה ואהבת הבורא.

לא נותר לנו אלא לברך את הרב המחבר שליט"א שיזכה להמשיך ולהפיץ מעיינותיו חוצה עוד רבות בשנים. את הספר ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות.

מלווה כל שלב ושלב, וראו ישועות מופלאות בזכות הדרכתו בקודש. כן הודה לרבנית הצדקנית תליט"א שהיזומה קמה ובהא בזכות הפעילות של נשי צאנז בבישול לילודות וכדו'. ברכת המזון על הכוס, בירך בן המנוחה ע"ה, הרה"ח ר' אברהם יהודה רייך הי"ו.

וגאלתי: המוני אנ"ש מהעולם כולו כבר הקדימו להירשם ולהבטיח את מקומם בקוויטלעך המקודשים של שביעי-של-פסח; מגזין חג הפסח של 'שמחם' בדרכו לבתי אנ"ש

המוני אנ"ש הן מארץ ישראל והן מחו"ל כבר הקדימו בשבועות האחרונים והתקשרו אל מרכז 'שמחם' להבטיח את מקומם בקוויטלעך המקודשים שיוגשו לכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א במעמד פתיחת הארון של שביעי של פסח, ולמניין אברכים תלמידי חכמים חשובים שילמדו כל הלילה בביתו נאווה קודש של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כל אותו הלילה המלומד בנסים.

לקראת חג הפסח יצא לאור מגזין מיוחד מבית 'שמחם' שיחולק אי"ה לקהל אנ"ש בדיוור ישיר. במגזין שורה של ראיונות מאלפים, טורים מרתקים וסיפורים מהשטח. שווה לחכות.

מנהל מרכז 'שמחם', מוה"ר ישראל חיים בלומנטל הי"ו במסירות נפש כל השנה בשליחות הקודש בעניין השידוכים, פונים בזאת בקריאה נרגשת ואחרונה אל קהל אנ"ש: **"אנא, אל תמתינו לרגע האחרון. יש סחף אדיר ורצון עז להירשם לקוויטלעך הקדושים כפי שראינו במהלך כל השבוע האחרון. ידינו מלאות עבודה, ואנו יודעים שבחול המועד לא יהיה לנו לא יום ולא לילה, על כן, אנא הקדימו להירשם".**

כאמור, בשביעי של פסח, היום בו נבקע הים, ונבקעים שערי שמים לכל הדורות, יערכו אי"ה שני 'מעמדי הגאולה', מעמדי קודש מרטיטים והיסטוריים שסביבם יתאחדו כל חסידי צאנז בארץ ובגולה.

הראשון והגדול שבהם הוא מעמד התפילה "שערי שמים". במסגרתו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א יקבל לידיו הק' את הקוויטל בו יירשמו הנדיבים של "שמחם" מכל העולם כולו, ומרן שליט"א יעתיר בעדם להיזכר ולהפקד בדבר ישועה ורחמים, בשעת פתיחת ארון הקודש בשביעי של פסח. רבים ראו ישועות מופלאות בעיניהם.

בנוסף לזה יערך מעמד הלימוד "קריעת הים". מניין אברכים חשובים, יתאספו בליל שביעי של פסח במשכן קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, וילמדו במשך כל אותו הלילה המלומד בנסים לזכותם של הנדיבים שצירפו את שמותיהם למעמד זה. ובעלות השחר, בעת שחושך ואור משמים בערבוביא, ביום הישועות והגאולה שביעי של פסח, יעמדו אותם אברכים ויעתירו ברגש רב על כל השמות האלו שיזכרו ויפקדו בישועה ורחמים

משך זמן רב.

*

בסיום ימי השובבי"ם ת"ת, אחר שמונה שבועות מלאים וגדושים בלימוד שעות רצופות בתענית הדיבור, במהלכם צברו תלמידי הישיבה רבבות רבבות שעות של לימוד התורה בתענית הדיבור, יצאו תלמידי שיעור ב' לנסיעה מיוחדת לכיוון ירושלים עיה"ק.

תחילה הגיעו לתפילת שחרית בקבר שמואל הנביא. התפילה עברה ברוב התרוממות הרוח ובהתעוררות גדולה. משם המשיכו לסיוור מיוחד יחד עם הרה"ג ר' אפרים פישל גרין שליט"א מנה"ר דשיבת היכל התורה פעיה"ק במקוואות העתיקות שנתגלו במקום.

גם תלמידי שיעור א' יצאו לנסיעה מיוחדת ביום ראש חודש אדר השני העעל"ט, כשתחילה הגיעו לתפילת שחרית על יד שריד בית מקדשנו הכותל המערבי, שם התפללו בהשתתפות הר"מ הרה"ג רבי שלמה זלמן למברגר שליט"א אב"ד מאקאווא נתניה.

אחר תפילת הלל ומוסף שעברה ברוב התרוממות הרוח יצאו לסיוור מיוחד בעיר העתיקה, כשבמהלכה הגיעו לתפילה בקבר דוד המלך ע"ה. שאם שפכו צקון לחשם באמירת פרקי תהלים, בהמשך הגיעו גם לקברות החשמונאים שם התפללו מנחה. ואחר כמה שעות של קורת רוח רוחני וגשמי כאחד חזרו לישיבה.

מפיות הבחורים נשגרו ברכות תודה והודיה קדם הנהלת היכלי התורה והחסידות צאנז, על העמדת הנסיעה וכל ההצטרפויות ביד רחבה. ישאו ברכה מאת ה' ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו.

מסתיימת ההרשמה לליל הסדר בצל כ"ק מרן שליט"א

ההרשמה לקראת חג הפסח לבחורי תלמידי שיעור ב' בישיבות ומבני החבורות תלמידי שיעור ב' דישיבות הגדולות, המתעתדים לשהות ב'ליל הסדר' בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

ההרשמה חובה ומסתיימת בעז"ה ביום ראשון ו' בניסן הבעל"ט. ההרשמה בפלא' 055/6729641.

מהנהלת היכלי התורה והחסידות צאנז נמסר כי יוכשר בנין ללינה, וכן יוגשו סעודת יו"ט א' דפסח בישיבת היכל התורה, ההרשמה בפלא' הנ"ל.

מהנעשה והנשמע בישיבה"ק מתיבתא דברי חיים פעיה"ק

פעילות רבה ועניפה התקיימה בתקופה האחרונה בישיבה"ק להלן כמה גרגירים מהם.

לקראת ימי הפורים העעל"ט, התכנסו כל בני ישיבתנו הק' לחבורה מרוממת לכבוד היום כאשר לפני הבחורים הוגשה סעודה ערוכה כיד המלך.

החבורה התקיימה בראשות המנהלים הרוחניים דישיבה"ק ה"ה הרה"ג ר' לוי יצחק אסטרייכר שליט"א הרה"ג ר' אריה יהודה בלומנטל שליט"א, והרה"ג ר' אשר בויס שליט"א, ובהשתתפות המשפיע הרה"צ רבי חיים יצחק קאפ שליט"א.

במהלך החבורה השמיע מדברותיו האורח הרה"צ ר' חיים יצחק קאפ שליט"א, אשר משך כמה שעות הלהיב לבות הבחורים לקראת היום הקדוש, וההשפעות הנשגבות הנשפעות בהאי יומא.

לאחמ"כ יצאו תלמידי הישיבה לריקודין של שמחה

גליון זה נדבת

ידיינו הנדיב הנכבד והנעלה,
יקר שבערכין

הרה"ח ר' פישל פלברבוים הי"ו
קרית טאהש קנדה

לעילוי נשמת

אביו הרה"ח ר' שלום אליהו ז"ל
בן מוה"ר שמואל יהודה ז"ל
נלב"ע ביום ח' ניסן תשמ"ג
תנצב"ה